

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/B/2024/36122358756898308

FINANČNÁ PODPORA MSP

Bakalárska práca

2024

Viktória Didiková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

FINANČNÁ PODPORA MSP

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a poisťovníctvo

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra financií NHF

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD.

Bratislava 2024

Viktória Didiková

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a všetku použitú literatúru som uviedla v zozname použitej literatúry.

Dátum:

.....

vlastnoručný podpis

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela poďakovať vedúcej mojej bakalárskej práce doc. Ing. Kataríne Belanovej, PhD. za usmerňovanie a cenné rady pri jej písaní ako aj trpezlivosť a ochotu pomôcť pri jej vylepšovaní.

ABSTRAKT

DIDIKOVÁ, Viktória: *Finančná podpora MSP* - Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií – Vedúca záverečnej práce: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2024, s. 64.

Záverečná práca je vypracovaná na tému Finančná podpora MSP. Cieľom záverečnej práce bolo analyzovať rôzne formy podpory pre MSP, ako aj ich dostupnosť a efektívnosť. Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje 7 grafov a 9 tabuliek. Prvá kapitola je venovaná charakteristike malých a stredných podnikov, ich významu, financovaniu a formám podpory. V druhej kapitole definujeme ciele, metódy práce a metodiku skúmania, ktoré predstavujú východisko pre praktickú časť. Záverečná časť je venovaná skúmaniu a analyzovaniu finančnej podpory MSP zo strany štátu, EÚ a rôznych inštitúcií. Výsledkom riešenia danej problematiky je zhodnotenie účinnosti a efektívnosti rôznych foriem finančnej podpory a odporúčania pre zlepšenie financovania MSP na Slovensku.

Kľúčové slová: malé a stredné podniky, podpora MSP, financovanie, covid podpora, objem podpory

ABSTRACT

DIDIKOVÁ, Viktória: *Financial support for SMEs* – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Finance – Tutor: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2024, 64 p.

The final thesis is prepared on the topic of Financial support for SMEs. The final thesis's aim was to analyze the different forms of support for SMEs, as well as their availability and efficiency. The thesis is divided into three chapters. It contains 7 graphs and 9 tables. The first chapter is dedicated to the characteristics of small and medium enterprises, their importance, financing and forms of support. In the second chapter we define the goals, methods and research methodology, which represent the starting point for the practical part. The final part is dedicated to researching and analyzing the financial support for SMEs from the state, the EU and various institutions. The result of solving the given issue is an evaluation of the effectiveness and efficiency of various forms of financial support and recommendations for improving the financing of SMEs in Slovakia.

Keywords: small and medium-sized enterprises, support for SMEs, financing, covid support, volume of support

Zoznam grafov

Graf 1 MPSV SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022	38
Graf 2 MDV SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022	44
Graf 3 MO SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022	45
Graf 4 SIEA: Podpora MSP v rokoch 2021-2022	47
Graf 5 APVV: Podpora MSP v rokoch 2021-2022	48
Graf 6 Podpora MSP prostredníctvom fondov v rokoch 2021-2022	49
Graf 7 Podpora MSP prostredníctvom rizikového kapitálu v rokoch 2021-2022 ...	55

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Vymedzenie veľkostných kritérií MSP podľa odporúčania Európskej komisie 2003/361/EC	14
Tabuľka 2 MH SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022	36
Tabuľka 3 MŠVVaŠ SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022.....	39
Tabuľka 4 MPRV SR: Podpora MSP prostredníctvom Programu rozvoja vidieka v rokoch 2021-2022	40
Tabuľka 5 MPRV SR: Podpora MSP prostredníctvom Operačného programu Rybné hospodárstvo v rokoch 2021-2022.....	40
Tabuľka 6 MK SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022	41
Tabuľka 7 MIRRI SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022	43
Tabuľka 8 Dotácie MO SR v rámci Medzirezortného programu E60EI v roku 2022	46
Tabuľka 9 Podpora MSP prostredníctvom bankových úverov a pôžičiek v rokoch 2021-2022	51

Obsah

Úvod.....	11
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	13
1.1 Vymedzenie malých a stredných podnikov	13
1.2 Význam malých a stredných podnikov a ich funkcie	15
1.3 Financovanie MSP	16
1.3.1 Interné zdroje financovania	16
1.3.2 Externé zdroje financovania	17
1.4 Podpora MSP	20
1.4.1 Inštitucionálna podpora.....	21
1.4.2 Legislatívna podpora.....	25
1.4.3 Finančná podpora.....	27
2 Cieľ práce, metódy a metodika skúmania	32
3 Výsledky práce a diskusia	34
3.1 Vývoj makroekonomického prostredia v roku 2021 a 2022.....	34
3.2 Dotácie, nenávratné finančné prostriedky a granty	35
3.2.1 Podpora MSP Ministerstvom Hospodárstva SR	36
3.2.2 Podpora MSP Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR	38
3.2.3 Podpora MSP Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR ...	39
3.2.4 Podpora MSP Ministerstvom pôdohospodárstva SR	40
3.2.5 Podpora MSP Ministerstvom kultúry SR	41
3.2.6 Podpora MSP Ministerstvom životného prostredia SR	42
3.2.7 Podpora MSP Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	43
3.2.8 Podpora MSP Ministerstvom dopravy a výstavby SR.....	44
3.2.9 Podpora MSP Ministerstvom Obrany SR	45
3.2.10 Podpora MSP Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou.....	47

3.2.11	Podpora MSP Agentúrou na podporu výskumu a vývoja	48
3.2.12	Podpora MSP prostredníctvom fondov	49
3.3	Bankové úvery/pôžičky	51
3.4	Rizikový kapitál	55
3.5	Diskusia	56
Záver		58
Zoznam literatúry		60

Úvod

V dnešnej dobe zohrávajú malé a stredné podniky (MSP) kľúčovú úlohu v hospodárstvach po celom svete. Predstavujú živnú pôdu pre podnikateľské nápady a sú úzko prepojené s regiónom, v ktorom pôsobia, čo prispieva k miestnej zamestnanosti a aktívnej účasti na charitatívnych a kultúrnych podujatiach, stimulujú inovácie, posilňujú sociálnu inklúziu a zvyšujú odolnosť ekonomiky. Aby však MSP mohli naplno rozvinúť svoj potenciál a prispieť k prosperite ekonomiky, potrebujú adekvátnu finančnú podporu a zabezpečenosť.

Cieľom tejto bakalárskej práce je preskúmať rôzne formy podpory, ktoré sú dostupné pre malé a stredné podniky, a zhodnotiť ich efektívnosť a prístupnosť, primárne z pohľadu podpory štátom, EÚ a inými na to vytvorenými inštitúciami. Tento výskum je založený na analýze podporných mechanizmov a programov financovania MSP.

V úvodnej časti našej práce sa venujeme teoretickým východiskám, ktoré sú nevyhnutné pre porozumenie problematiky financovania malých a stredných podnikov. Vysvetľujeme základné pojmy, ako je podnik a podnikanie, pričom zdôrazňujeme ich dôležitosť pre ekonomiku a spoločnosť ako celok. Ďalej pokračujeme vymedzením MSP, pričom analyzujeme ich charakteristiky a význam v rámci podnikateľského prostredia. V neposlednom rade popisujeme rôzne formy financovania a podpory, ktoré sú MSP poskytované respektíve k dispozícii.

V druhej časti našej práce detailne popisujeme ciele, metodiku a použité metódy výskumu. Naším cieľom je zhromaždiť relevantné informácie o finančnej podpore MSP v rokoch 2021 a 2022 a vyhodnotiť ich účinnosť a dostupnosť. Metodika výskumu zahŕňa systematický prístup k zhromažďovaniu, spracovaniu a analýze dát pomocou tabuliek a grafov.

V hlavnej časti našej práce analyzujeme finančnú podporu poskytovanú malým a stredným podnikom v rokoch 2021 a 2022. Vychádzame zo Správ o stave malých a stredných podnikov, ktoré poskytujú dôležité informácie o rozsahu a efektívnosti tejto podpory. Pri našej analýze sa zameriavame na identifikáciu hlavných trendov a vzorov v poskytovaní finančnej podpory, ako aj na zhodnotenie dostupnosti a účinnosti rôznych foriem podpory pre MSP.

V záverečnej časti našej práce sa venujeme vyhodnoteniu podpory poskytovanej MSP v rokoch 2021 a 2022. Zhodnocujeme účinnosť a efektívnosť rôznych foriem finančnej podpory a navrhujeme možné zlepšenia alebo úpravy pre budúce politiky podpory MSP. Na základe našich zistení formulujeme odporúčania, ktoré môžu slúžiť ako usmernenie pre budúce rozhodovanie v tejto oblasti.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Vymedzenie malých a stredných podnikov

Podnik predstavuje fundamentálny element v súčasných ekonomikách. Označuje plánovane organizovanú ekonomickú jednotku, v ktorej sú výrobné procesy súčasne usporiadané tak, aby vytvárali a predávali výrobky alebo poskytovali služby.¹ Za podnik sa považuje každý subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho právnu formu.²

Podnik je možné rozdeliť z rôznych hľadísk. Jedným z členení je aj rozdelenie podnikov podľa veľkosti. Z tohto hľadiska môžeme podniky členiť na :

- malé podniky
- stredné podniky
- veľké podniky³.

S ohľadom na cieľ práce sa budeme naďalej venovať predovšetkým malým a stredným podnikom.

Aby mohol byť podnik kvalifikovaný ako malý a stredný podnik (MSP), musí spĺňať určité veľkostné kritériá a to počet zamestnancov, ročný obrat alebo ročná bilančná suma. Okrem toho sa však posudzujú aj určité kvalitatívne kritériá, vid' nižšie popísané.

Tieto veľkostné a kvalitatívne kritériá vyplývajú z klasifikácie, ktorú navrhuje Európska komisia podľa odporúčania č. 2003/361/EC s platnosťou od 1. januára 2005.

Nasledovná tabuľka vymedzuje klasifikáciu podnikov na základe veľkostných kritérií:

¹ WÖHE, G. – KISLINGEROVÁ, E. *Úvod do podnikového hospodárství. 2. přepracované a doplněné vydání.* Praha: C. H. Beck, 2007. 41 s. ISBN 978-80-7179-897-2.

² Príloha č. 2 k Schéme štátnej pomoci č. SEOPMZ – 151/2010-OdV [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://www.mosr.sk/data/files/1756.pdf>

³ GOZORA, V. *Podnikový manažment.* 2. vydanie. Partizánske : Garmond a.s., 2000. 17-20 s. ISBN 80-7137-690-6.

Tabuľka 1 Vymedzenie veľkostných kritérií MSP podľa odporúčania Európskej komisie 2003/361/EC

Kategória podniku	Počet zamestnancov	Ročný obrat (v mil. €)	Bilančná suma (v mil. €)
Stredný podnik	50-249	≤ 50	≤ 43
Malý podnik	10-49	≤ 10	≤ 10
Mikropodnik	0-9	≤ 2	≤ 2

Zdroj: vlastné spracovanie podľa odporúčania Európskej komisie 2003/361/EC

Podnik spadá do danej kategórie v takom prípade, ak spĺňa hlavné kritérium, t.j. počet zamestnancov a aspoň jedno vedľajšie kritérium (ročný obrat alebo ročnú bilančnú sumu) a to v dvoch po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach.^{4 5}

Pre účely testovania vyššie uvedených veľkostných kritérií si podnik každý rok môže vybrať, ktoré z finančného kritéria chce otestovať, pričom počet zamestnancov, ako najdôležitejšie kritérium, sa testuje vždy. Toto umožňuje podniku vybrať si také finančné veľkostné kritérium, ktoré je pre neho výhodnejšie pre účely získania alebo udržania postavenia MSP.⁶

Podnik môže byť z hľadiska veľkostných kritérií klasifikovaný ako malý. Avšak, ak má tento podnik taktiež možnosť prístupu k ďalším významným zdrojom napríklad prostredníctvom vlastníctva, prepojenosti alebo previazanosti partnerským vzťahom, nemusí byť oprávnený na klasifikáciu MSP. Podniky so zložitejšou štruktúrou môžu byť preto nútené podrobiť sa detailnejšej analýze aj z pohľadu takýchto kvalitatívnych kritérií.⁷

⁴ V prípade, ak MSP nedodrží jedného z dvoch finančných kritérií (celkovú ročnú bilančnú sumu alebo ročný obrat), status podniku ako MSP zostáva zachovaný. K zmene postavenia podniku ako MSP, prípadne malého podniku alebo mikropodniku v rámci množiny MSP, nastane až v prípade, že prekročia veľkostné kritériá v dvoch po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach.

⁵ ÚRAD PRE VYDÁVANIE PUBLIKÁCIE EURÓPSKEJ ÚNIE. *Príručka pre používateľov k definícii MSP* [elektronický zdroj]. Luxemburg [2015], online. Dostupné na: https://energodotacie.mhsr.sk/files/Prirucka_k_definicii_velkosti_podniku.pdf

⁶ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Analýza veľkostných kritérií v právnych rámcoch SR týkajúcich sa podnikateľov, pri ktorých podnikateľovi vznikajú konkrétne povinnosti* [elektronický zdroj]. Bratislava [2018], online. Dostupné na: [10_analyza_velkostnych_kriterii_v_pravnych_ramcoch_sr_tykajucich_sa_podnikatelov_pri_ktorom_podnika_telovi_vznikaju_konkretnne_povinnosti.pdf](https://energodotacie.mhsr.sk/files/10_analyza_velkostnych_kriterii_v_pravnych_ramcoch_sr_tykajucich_sa_podnikatelov_pri_ktorom_podnika_telovi_vznikaju_konkretnne_povinnosti.pdf) (sbagency.sk)

⁷ ÚRAD PRE VYDÁVANIE PUBLIKÁCIE EURÓPSKEJ ÚNIE. *Príručka pre používateľov k definícii MSP* [elektronický zdroj]. Luxemburg [2015], online. Dostupné na: https://energodotacie.mhsr.sk/files/Prirucka_k_definicii_velkosti_podniku.pdf

1.2 Význam malých a stredných podnikov a ich funkcie

V Slovenskej republike tvoria malé a stredné podniky 99,9% zo všetkých podnikateľských subjektov. Tieto subjekty zohrávajú kľúčovú úlohu v ekonomike, poskytujú pracovné príležitosti pre takmer tri štvrtiny aktívnej pracovnej sily a prispievajú viac ako polovicou k tvorbe pridanej hodnoty. Z týchto malých a stredných podnikov tvoria takmer 98% mikropodniky, ktoré zamestnávajú menej ako 10 ľudí. Viac ako tri štvrtiny týchto podnikov pôsobia v odvetviach ako obchodné služby, obchod, stavebníctvo a priemysel.⁸

MSP zohrávajú v ekonomike kľúčovú úlohu a plnia viacero dôležitých funkcií:

- Hospodárska - MSP sa dokážu pružne prispôbiť zmenám na trhu a zároveň zabezpečiť dodávky spotrebného tovaru a poskytovanie služieb pre obyvateľstvo.
- Zamestnanecká a konjunkturálna - udržiavanie existujúcich pracovných miest a tvorba nových pracovných príležitostí.
- Ponuková - schopnosť rýchlej reakcie na individuálne potreby zákazníkov, flexibilné vyhľadávanie medzier na trhu a budovanie silných pozícií v určitom obchodnom segmente.
- Štrukturálna - zníženie regionálnych rozdielov v pracovných príležitostiach, príjmoch na obyvateľa, ponuke služieb a doprave.
- Exportná - malé a stredné podniky majú významný podiel na exporte v priemyselne vyspelých krajinách, či už priamo alebo nepriamo formou subdodávok.
- Rastová - MSP majú dôležitú úlohu pri realizácii výskumu, vývoja a inovačných aktivít, a prispievajú k technickému pokroku.
- Vzdelávacia - v MSP je komunikácia priamočiarejšia, práca je menej byrokratická a zároveň rozmanitejšia a motivujúca.⁹

⁸ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

⁹TÓTH, M. et al. *Finančný manažment a podnikateľské riziko v poľnohospodárstve Slovenskej republiky* 1. vyd. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2019 s. 70 ISBN 978-80-552-2075-8.

1.3 Financovanie MSP

Financovanie podniku je proces získavania finančných zdrojov, všeobecne kapitálu vo všetkých jeho formách, s ktorými podnik potom hospodári. Tieto zdroje sa používajú na obstaranie výrobných faktorov a úhradu výdavkov na činnosť podniku. Nedostatok finančných zdrojov sa často uvádza ako dôvod brzdiaci v bežnom fungovaní a rozvoji podniku.¹⁰

Podniky zvyčajne využívajú kombináciu rôznych foriem financovania s cieľom dosiahnuť optimálnu štruktúru kapitálu. Podľa Vlachynského a kol. možno finančné zdroje podniku rozdeliť z viacerých hľadísk. Pre potreby tejto práce priblížime rozdeľovanie podnikov podľa prameňa a podľa vlastníctva.

Podľa prameňa, z ktorého podnik získava finančné zdroje, sa členia na:

- interné
- externé.

A podľa vlastníctva sa finančné zdroje členia na:

- vlastné
- cudzie¹¹.

1.3.1 Interné zdroje financovania

Interné zdroje podniku predstavujú zdroje, ktoré vznikajú a sú využívané priamo v rámci samotného podniku. Do tohto zdroja financovania patrí zisk, odpisy, a ostatné zdroje financovania MSP.

Zisk má kľúčový význam pri financovaní podniku pomocou interných zdrojov. Okrem toho, že slúži ako finančný zdroj, je tiež dôležitým indikátorom úspešnosti a efektívnosti podnikateľskej činnosti. Zisk sa definuje ako pozitívny výsledok hospodárenia a dá sa vyčítať dvomi spôsobmi: ako rozdiel medzi hodnotou aktív podniku na konci a na začiatku sledovaného obdobia alebo ako rozdiel medzi výnosmi a nákladmi. V praxi sa častejšie používa druhý spôsob vyčísľovania výsledku hospodárenia. Ak sú výnosy vyššie ako náklady, podnik dosiahol zisk.

¹⁰ SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, M. *Ako financovať malé a stredné podniky*. Bratislava: Wolters Kluwer (Iura Edition), 2011. s. 39-40. ISBN 978-80-8078-413-3.

¹¹ Tamtiež, s. 39 - 40

Odpisy sú podľa Wawroza (1999) „peňažným vyjadrením opotrebenia odpisovaného dlhodobého majetku podniku v priebehu príslušného obdobia, za ktoré sa zúčtujú do nákladov". Počas celého životného cyklu príslušných častí dlhodobého majetku sa postupne zaraďujú do podnikových nákladov, avšak nie sú priamočiaro započítané do výdavkov podniku. Peňažné prostriedky vynaložené na tento majetok vznikajú len pri jeho nákupe. Odpisy postupne premenia viazaný kapitál v dlhodobom majetku späť na hotovosť a slúžia ako vnútorný zdroj financovania pre podnik. Hlavným cieľom tohto zdroja je obnova dlhodobého majetku po skončení jeho užitočnej životnosti. V podnikovej praxi rozlišujeme medzi daňovými a účtovnými odpismi.

K ostatným zdrojom interného financovania MSP patria:

- Podniky si vytvárajú *rezervné fondy*, ktoré slúžia na rôzne účely, ako napríklad na všeobecné krytie nepredvídaných výdavkov, na záruky, na opravy a podobne. V časoch, keď tieto fondy nie sú plne využité na pôvodne určený účel, ich môže firma dočasne použiť ako zdroj financovania pre svoje prevádzkové potreby. Pri takomto využití je dôležité rozlišovať medzi dlhodobými a krátkodobými rezervnými fondmi.¹²
- *Zdroje z uplatňovania racionalizovaných opatrení* závisia najmä od aktivity podnikateľa a jeho schopnosti motivovať svojich zamestnancov k snahám o racionalizáciu a zlepšenie činností, ktoré vykonávajú. Tieto opatrenia môžu zahŕňať drobné zmeny, ale v celkovom súhrne môžu viesť k pozoruhodným výsledkom.
- Podnik bežne získava *zdroje z predaja majetku*, ktorý bol vyradený z dlhodobých aktív po uplynutí plánovanej doby jeho odpisovania. Avšak, môže sa stať, že podnik predáva aj funkčné časti majetku.
- *Zdroje z využívania výsledkov vedecko-technického pokroku* sa uvoľňujú vtedy, keď podnik zabezpečuje náhradu opotrebovaných súčastí majetku za cenu, ktorá je nižšia ako cena, za ktorú boli pôvodne získané.

1.3.2 Externé zdroje financovania

Externé zdroje financovania členíme na vlastné externé zdroje financovania a cudzie externé zdroje financovania.

¹² VLACHYNSKÝ, K. et al. *Podnikové financie*. Bratislava: Súvaha, 1997. s. 53. ISBN 80-88727-15-4.

Vlastné externé zdroje financovania - *vkłady vlastníkov* predstavujú významný zdroj financovania dlhodobého majetku podniku. Tieto vklady môžu byť poskytnuté pri založení podniku alebo neskôr, ako dodatočné príspevky počas jeho činnosti. Veľkosť vlastníckych vkladov sa líši v závislosti od právnej formy podniku.

Cudzie externé zdroje financovania

Mnohé podniky sa stretávajú s obmedzeným množstvom vlastného kapitálu, čo znamená, že nemajú dostatok interných alebo vlastných externých zdrojov na ďalší rozvoj svojej činnosti. Jedným z možných riešení tejto situácie je využitie externých, cudzích zdrojov financovania. V súčasnosti majú podniky k dispozícii širokú škálu možností, ako získať cudzie finančné prostriedky na podporu svojich podnikateľských aktivít.¹³

Medzi cudzie externé zdroje financovania môžeme zaradiť: Úverové financovanie, Lízingové financovanie, Obligácie, Odkúpenie pohľadávok – faktoring a forfaiting, Financovanie prostredníctvom dodávateľov – Obchodný a dodávateľský úver, Financovanie prostredníctvom odberateľov (preddavky) – stále a nestále pasíva. Tieto možnosti financovania môžeme označiť aj ako *cudzie štandardné formy financovania MSP*.¹⁴

Okrem cudzích štandardných foriem financovania existujú aj *cudzie alternatívne možnosti*, ktoré sú pre MSP obzvlášť relevantné. Patria sem napríklad:

- Private equity investície - ide o súkromné kapitálové zdroje. Tieto investície pochádzajú od súkromných investorov, ktorí hľadajú vyššie výnosy výmenou za väčší podiel na vlastníctve a kontrolu nad podnikom.
- Finančná pomoc z Európskej únie - EÚ ponúka rôzne programy a granty, ktoré podporujú MSP v rôznych oblastiach, ako je inovácia, výskum a vývoj, marketing a internacionalizácia.
- Štátna pomoc - vlády jednotlivých krajín ponúkajú rôzne programy podpory pre MSP, ako sú daňové úľavy, dotácie a záruky za úvery.

¹³ VLACHYNSKÝ, K. et al. *Podnikové financie*. Bratislava: Súvaha, 1997. s. 178. ISBN 80-88727-15-4.

¹⁴ SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, M. *Ako financovať malé a stredné podniky*. Bratislava: Wolters Kluwer (Iura Edition), 2011. s. 47. ISBN 978-80-8078-413-3.

- Podpora MSP z iných zdrojov - existuje mnoho neziskových organizácií a podnikateľských združení, ktoré ponúkajú poradenstvo, mentoring a iné formy podpory pre MSP.¹⁵

Všetky tieto *cudzie alternatívne formy financovania MSP* s výnimkou Private equity investícií sa dajú zhrnúť pod pojem "**podpora MSP**". Rozdiely medzi týmito dvoma formami financovania sú zrejmé:

Cieľ investície

- Podpora MSP má za cieľ pomôcť MSP rásť a prosperovať, a to aj vtedy, ak nemajú dostatok vlastného kapitálu alebo prístup k tradičným formám financovania. Cieľom je posilniť konkurencieschopnosť MSP a prispieť k rastu ekonomiky.
- Hlavným cieľom Private equity investícií je maximalizovať výnosy pre investorov. To znamená, že investori očakávajú od investovaných podnikov rýchly rast a ziskovosť. V niektorých prípadoch môže byť tento tlak na rast v rozpore s dlhodobými cieľmi a stratégiami MSP.

Kontrola nad podnikom

- Podpora MSP sa zvyčajne snaží zachovať kontrolu nad podnikom v rukách manažmentu a vlastníkov. Cieľom je posilniť MSP zvnútra a dať im nástroje na dosiahnutie ich vlastných cieľov.
- V dôsledku Private equity investícií MSP môže stratiť značnú časť kontroly nad svojou firmou. Investori získavajú značný vplyv na strategické riadenie podniku a v niektorých prípadoch sa stávajú majoritnými vlastníkami.

Poplatky

- Podpora MSP sa zvyčajne poskytuje za nízke úrokové sadzby alebo s minimálnymi poplatkami. Cieľom je urobiť financovanie dostupným pre čo najväčší počet MSP.

¹⁵ SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, M. *Ako financovať malé a stredné podniky*. Bratislava: Wolters Kluwer (Iura Edition), 2011. s. 82. ISBN 978-80-8078-413-3.

- Private equity investori si za svoje služby účtujú vysoké poplatky, ktoré môžu znížiť ziskovosť MSP. Tieto poplatky zahŕňajú poplatky za sprostredkovanie, poplatky za správu a poplatky za úspech.¹⁶

1.4 Podpora MSP

MSP sú základným pilierom nášho hospodárstva, vytvárajú pracovné miesta, prispievajú k hrubému domácejmu produktu (HDP) a zlepšujú sociálnu súdržnosť. Sú to ony, ktoré sú motívom pre inovácie a zlepšovania, ktoré nás posúvajú vpred ako spoločnosť. Preto je ich podpora neodlučiteľnou súčasťou fungujúceho štátu. Rozsah a rôznorodosť podpory poskytovanej MSP svedčí o jej kľúčovej úlohe v ekonomike. Bez týchto podpôr by mnohé MSP mali ťažkosti prežiť, a to nielen v súčasnej neistej hospodárskej situácii, ale aj v dlhodobom horizonte. Takéto podniky často čelia mnohým výzvam, od nedostatku finančných prostriedkov, cez nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, až po byrokratické prekážky. Podpora, ktorú dostávajú, im môže pomôcť prekonať tieto prekážky a dosiahnuť úspech.

Podpora MSP môže nadobúdať rôzne formy:

- Inštitucionálna podpora
- Legislatívna podpora
- Finančná podpora

Inštitucionálna podpora vytvára prostredie, v ktorom môžu MSP prosperovať, legislatívna podpora im umožňuje fungovať efektívne a transparentne a finančná podpora im poskytuje zdroje, ktoré potrebujú na rast a rozvoj. Tieto tri kategórie podpory sú prepojené a navzájom sa dopĺňajú, čo vytvára komplexný systém podpory pre MSP. Napríklad, finančná podpora môže byť efektívnejšia, ak je kombinovaná s inštitucionálnou podporou, ktorá môže poskytnúť podnikom potrebné zručnosti a vedomosti na efektívne využitie finančných prostriedkov. Rovnako tak legislatívna podpora môže vytvoriť priaznivejšie podnikateľské prostredie, ktoré môže umožniť podnikom lepšie využiť dostupnú finančnú alebo inštitucionálnu podporu.

Je nevyhnutné, aby vláda, Európska únia a finančné inštitúcie pokračovali v hľadaní nových spôsobov, ako podporiť tieto kľúčové prvky slovenskej ekonomiky.

¹⁶ *Financovanie malých a stredných podnikov* [elektronický zdroj].[2020], online. Dostupné na: <https://www.euroekonom.sk/financovanie-malych-a-strednych-podnikov/>

Podpora by sa nemala zameriavať len na poskytovanie financií, ale aj na zlepšenie podnikateľského prostredia - napríklad prostredníctvom znižovania byrokracie a zlepšovania prístupu k odbornému vzdelávaniu a školeniam. Týmto spôsobom môže vytvárať prostredie, ktoré podporuje rast a prosperitu MSP, a tým aj celkový hospodársky rast.

1.4.1 Inštitucionálna podpora

Systém inštitucionálnej podpory MSP sa v podmienkach SR realizuje na vertikálnej, ako aj horizontálnej úrovni. Vertikálna úroveň zahŕňa inštitúcie, ktoré sa zameriavajú na podporu MSP v konkrétnych sektoroch hospodárstva. Patrí sem napríklad:

- Ministerstvo hospodárstva SR - zodpovedá za celkovú koordináciu podpory MSP a implementáciu národnej stratégie podpory MSP.¹⁷
- Slovenská agentúra pre rozvoj podnikania - poskytuje financovanie a poradenstvo MSP v rôznych oblastiach, ako sú napríklad investície, inovácie a export.¹⁸
- Slovenská inovačná agentúra - podporuje inovácie a transfer technológií v MSP.¹⁹
- Agentúra pre podporu regionálneho rozvoja - poskytuje financovanie a poradenstvo MSP v regiónoch Slovenska.²⁰

Horizontálna úroveň zahŕňa inštitúcie, ktoré poskytujú všeobecnú podporu MSP bez ohľadu na sektor hospodárstva. Patrí sem napríklad:

- Slovenská živnostenská komora - zastupuje záujmy živnostníkov a MSP a poskytuje im rôzne služby, ako sú poradenstvo, vzdelávanie a právne služby.²¹
- Slovenská obchodná a priemyselná komora - zastupuje záujmy podnikateľov a poskytuje im rôzne služby, ako sú poradenstvo, vzdelávanie a networkingové aktivity.²²

¹⁷ MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SR [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.mhsr.sk/ministerstvo/informacie-o-mhsr?csrc=12777698291042232240>

¹⁸ SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ INVESTÍCIÍ A OBCHODU [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.sario.sk/sk/o-nas>

¹⁹ SLOVENSKÁ INOVAČNÁ A ENERGETICKÁ AGENTÚRA [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.siea.sk/o-siea/>

²⁰ AGENTÚRA NA POPORU REGIONÁLNEHO ROZVOJA KOŠICE, N. O. [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.arr.sk/>

²¹ SLOVENSKÁ ŽIVNOSTENSKÁ KOMORA [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <http://www.szk.sk/vzdelavanie-a-odborna-sposobilost/skusky-na-overenie-odbornej-sposobilosti/>

- Univerzity a vysoké školy - ponúkajú vzdelávacie programy a výskumné aktivity zamerané na podporu MSP.
- Neziskové organizácie - poskytujú rôzne služby MSP, ako sú poradenstvo, mentoring a inkubácia.

Hlavnými cieľmi inštitucionálnej podpory sú vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia a odstraňovanie prekážok, ktoré môžu MSP brániť v ich rozvoji. Tieto prekážky môžu vyplývať aj z charakteru ich veľkostnej kategórie a môžu mať vplyv na ich schopnosť ďalšieho rozvoja.²³

Inštitucionálna podpora sa týka organizácií alebo inštitúcií, ktoré poskytujú pomoc, poradenstvo alebo služby, ktoré sú potrebné pre fungovanie a rozvoj podniku. Tieto inštitúcie môžu poskytnúť podnikom prístup k cenným zdrojom a informáciám, ako aj poskytnúť platformu pre spoluprácu a výmenu skúseností. Inštitucionálna podpora je kľúčová pre poskytovanie potrebných zručností a vedomostí, ktoré môžu MSP využiť na efektívne využitie dostupných finančných prostriedkov a na zlepšenie ich podnikateľských operácií.

V rámci podpory malých a stredných podnikov na Slovensku sa angažuje široké spektrum inštitucionálnych aktérov. Každý z nich vykonáva podporné aktivity vo svojich príslušných oblastiach a prostriedkami, ktoré považuje za najvhodnejšie.²⁴ Nasledovné inštitúcie majú najväčšie zastúpenie v rôznych formách štátnej podpory malých a stredných podnikov:

Slovak Business Agency (SBA) (do 28. februára 2014 NARMSP) predstavuje kľúčovú a najstaršiu špecializovanú inštitúciu z hľadiska podpory MSP na Slovensku, ktorej poslaním je komplexná pomoc a podpora podnikania na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Vznikla v roku 1993 spoločnou iniciatívou EÚ a vlády SR.

²² SLOVENSKÁ OBCHODNÁ A PRIEMYSELNÁ AGENTÚRA [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.sopk.sk/urad/prihovor/>

²³ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

²⁴ *Podpora verejnej správy pre MSP je príliš komplikovaná a neprehľadná* [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/2020/04/03/podpora-verejnej-spravy-pre-msp-je-prilis-komplikovana-a-neprehladna/>

Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) bola zriadená ako štátna príspevková organizácia, ²⁵ktorá funguje ako sprostredkovateľský orgán a implementačná agentúra pre štrukturálne fondy.²⁶

Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) vykonáva aktivity zamerané na podporu malého a stredného podnikania prostredníctvom schém. Podpora podľa schém je realizovaná poskytovaním finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu vo forme nenávratného finančného príspevku na základe písomne uzatvorených zmlúv.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (MH SR) je hlavným subjektom, ktorý podporuje malé a stredné podniky a zároveň zabezpečuje súlad a koordináciu mnohých aktivít v tejto oblasti. Podporu poskytuje v rámci operačného programu Integrovaná infraštruktúra, dotácií, investičnej pomoci a programov a schém štátnej pomoci.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSV SR) poskytuje podporu pre malé a stredné podniky najmä prostredníctvom Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny. Táto podpora sa realizuje formou pomoci na podporu zamestnanosti MSP z verejných finančných prostriedkov prostredníctvom podporných schém.

Okrem Ministerstva Hospodárstva a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny poskytujú pomoc malým a stredným podnikom aj ďalšie ministerstvá prostredníctvom operačných programov, dotačných systémov, fondov a schém pomoci:

- a) Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR)
- b) Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (MK SR)
- c) Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (MDV SR)
- d) Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MZP SR)
- e) Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (MO SR)
- f) Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky (MPRV SR)

²⁵ SLOVENSKÁ INOVAČNÁ A ENERGETICKÁ AGENTÚRA [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.siea.sk/o-siea/>

²⁶ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

- g) Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (MIRRI SR)
- h) Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (MZVaEZ SR)²⁷

Okrem priamej podpory od štátnych orgánov a inštitúcií existujú aj špecializované *štátne fondy*, ktoré sa zameriavajú na podporu malých a stredných podnikov v rôznych oblastiach. Medzi tieto fondy patria:

- Fond na podporu športu - Podporuje rozvoj športu na Slovensku prostredníctvom grantov pre športové kluby, asociácie a individuálnych športovcov.
- Fond na podporu umenia - podporuje umeleckú tvorbu a kultúrne aktivity na Slovensku prostredníctvom grantov pre umelcov, umelecké inštitúcie a neziskové organizácie.
- Audiovizuálny fond - podporuje výrobu, distribúciu a prezentáciu audiovizuálnych diel na Slovensku prostredníctvom grantov pre filmových producentov, televízne stanice a distribútorské spoločnosti.²⁸
- Fond na podporu kultúry národnostných menšín - podporuje zachovanie a rozvoj kultúry národnostných menšín na Slovensku prostredníctvom grantov pre menšinové kultúrne inštitúcie a umelcov.²⁹

Bankový sektor na Slovensku taktiež aktívne podporuje malé a stredné podniky prostredníctvom rôznych úverových a záručných programov, ako aj poskytovaním ďalších bankových služieb. Medzi kľúčových aktérov v tejto oblasti patria:

- Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s. - ponúka širokú škálu produktov pre MSP, vrátane priamych úverov, bankových záruk, vkladových produktov a elektronického bankovníctva.
- Slovak Investment Holding, a.s. - poskytuje financovanie a investičné služby pre rastúce a rozvíjajúce sa MSP.

²⁷ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

²⁸ Tamtiež, s. 98-101

²⁹ FOND NA PODPORU KULTÚRY NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.kultminor.sk/sk/>

- Exportno-importná banka Slovenskej republiky (EXIMBANKA SR) - podporuje exportné aktivity MSP kombináciou bankových a poistných produktov a nastavením optimálnych platobných a dodacích podmienok pre zahraničných kupujúcich, čím umožňuje slovenským exportérom úspešne realizovať vývozné kontrakty aj v prípade slabšieho kreditného profilu.
- Slovenská sporiteľňa, a. s. (SLSP) - ponúka rôzne úverové a záručné programy pre MSP a začínajúcich podnikateľov v spolupráci s medzinárodnými a domácimi finančnými inštitúciami.
- Všeobecná úverová banka, a. s. (VÚB) - poskytuje úverové linky a úvery pre MSP aj prostredníctvom štrukturálnych fondov.
- Československá obchodná banka, a. s. (ČSOB) - pokračuje v realizácii programu COSME a poskytuje úvery pre MSP.³⁰

Bankový sektor podporuje MSP aj v ďalších oblastiach ako napríklad poskytovanie rizikového kapitálu a bankových záruk, a to zo strany vyššie uvedených bánk.³¹

1.4.2 Legislatívna podpora

Legislatívna forma podpory sa vzťahuje na právne a regulačné prostredie, ktoré umožňuje alebo podporuje podnikanie. To môže zahŕňať zákony a predpisy, ktoré regulujú podnikateľskú činnosť, ako aj politiky a iniciatívy, ktoré sú zamerané na podporu podnikania a inovácií. Legislatívna forma podpory má nezastupiteľnú úlohu v poskytovaní rámcového prostredia a nástrojov, ktoré umožňujú malým a stredným podnikom prosperovať a rozvíjať sa v konkurenčnom prostredí. Táto podpora MSP zahŕňa rôznorodé opatrenia a iniciatívy, ako je zjednodušenie administratívnych postupov, vytváranie daňových a finančných stimulov, podpora pri vstupe na trh, ochrana intelektuálneho vlastníctva a ďalšie oblasti.³²

Medzi najdôležitejšie zákony súvisiace s legislatívnou podporou MSP v Slovenskej republike patria:

³⁰ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/11/Sprava-o-stave-MSP-2021.pdf>

³¹ Tamtiež

³² Tamtiež

1. *Zákon o podpore malého a stredného podnikania* (č. 290/2016 Z. z.) v znení neskorších predpisov upravuje formy a spôsoby poskytovania podpory a pôsobnosť Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v oblasti malého a stredného podnikania.³³

2. *Zákon o živnostenskom podnikaní (Živnostenský zákon - Zákon č. 455/1991 Zb.)* upravuje vzťahy medzi štátom a podnikateľmi, teda upravuje verejnoprávnu rovinu podnikania, sleduje ochranu verejných záujmov v podnikaní, riadny výkon živnosti, riadnu evidenciu podnikania, ochranu záujmov zákazníkov, zdravia a života občanov a zamestnancov podnikateľov.³⁴

3. *Obchodný zákonník (Zákon č. 513/1991 Zb.)* upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy a ďalšie aspekty týkajúce sa podnikania.³⁵

4. *Zákon o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon č. 111/2022 Z. z.)* sa zaoberá nástrojmi, ktoré slúžia na predchádzanie úpadku, konkrétne verejnou preventívnou reštrukturalizáciou a neverejnou preventívnou reštrukturalizáciou.³⁶

5. *Zákon o účtovníctve (Zákon č. 431/2002 Z. z.)* upravuje:

- rozsah, spôsob a overiteľnosť vedenia účtovníctva
- rozsah, obsah a overiteľnosť účtovnej závierky
- register účtovných závierok³⁷

6. *Zákon o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon č. 187/2021 Z. z.)* zaručuje ochranu hospodárskej súťaže na trhoch výrobkov, služieb, prác a výkonov pred akýmkoľvek obmedzením a tiež vytvára podmienky pre jej ďalší rozvoj s cieľom podporiť hospodársky rast v záujme spotrebiteľov.

7. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii (Zákon č. 7/2005 Z. z.)* upravuje riešenie úpadku dlžníka speňažením majetku dlžníka a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov alebo postupným uspokojením veriteľov dlžníka spôsobom dohodnutým v

³³ Zákon č. 290/2016 Z. z. - *Zákon o podpore malého a stredného podnikania*

³⁴ Živnostenský zákon č. 455/1991 Zb. - *Zákon o živnostenskom podnikaní*

³⁵ Zákon č. 513/1991 Zb. - *Obchodný zákonník*

³⁶ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Zoznam legislatívnych predpisov s dopadom na malé a stredné podniky* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/10/Zoznam-legislat%C3%ADvnych-predpisov-s-dopadom-na-MSP-3Q-2022.pdf>

³⁷ Zákon č. 431/2002 Z. z. - *Zákon o účtovníctve*

reštrukturalizačnom pláne; zákon upravuje aj riešenie hroziaceho úpadku dlžníka a oddĺženie fyzickej osoby.³⁸

8. *Zákon o podpore na zriadenie priemyselných parkov (Zákon č. 193/2001 Z. z.)* stanovuje podmienky na poskytovanie finančnej podpory na vytvorenie priemyselných parkov a určuje pôsobnosť štátnych orgánov pri poskytovaní a dohľade nad použitím tejto podpory.³⁹

1.4.3 Finančná podpora

Cieľom finančnej podpory je zabezpečiť, aby MSP mali dostupné finančné zdroje potrebné na rast a rozvoj. Finančná podpora môže byť poskytnutá rôznymi aktérmi, vrátane vládnych agentúr, bankových inštitúcií, investičných fondov a iných finančných inštitúcií. Finančné formy podpory, na ktoré sa táto práca zameriava, sú nevyhnutné pre fungovanie a rast MSP. Prístup k úverom a rizikovému kapitálu môže poskytnúť MSP potrebné financie na prevádzku, investície do nových projektov alebo na rozširovanie podnikania. Tieto finančné nástroje sú kľúčové pre zabezpečenie ich ekonomickej stability a umožňujú im rozvíjať svoje aktivity a prispievať tak k celkovému hospodárskemu rastu.

Finančná podpora zahŕňa poskytnutie finančných prostriedkov MSP v rôznej forme financovania. Ako uvádza Lupták (1998), finančné nástroje podpory podnikania možno rozdeliť do dvoch kategórií: priama a nepriama podpora.⁴⁰

Priama forma podpory MSP zahŕňa nasledovné kategórie:

- Dotácie - nenávratné finančné príspevky poskytované podnikom na základe splnenia vopred stanovených kritérií.
- Granty - finančné prostriedky, ktoré sa poskytujú podnikom na podporu ich rozvojových aktivít, inovácií alebo výskumno-vývojových projektov.
- Úvery a pôžičky pre MSP - finančné prostriedky poskytované podnikom na financovanie ich prevádzky alebo investícií, zvyčajne s preferenčnou úrokovou sadzbou alebo inými zvýhodnenými podmienkami.

³⁸ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *MSP v číslach 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/07/MSP_v_cislach_2022.pdf

³⁹ Tamtiež

⁴⁰ SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, M. *Ako financovať malé a stredné podniky*. Bratislava: Wolters Kluwer (Iura Edition), 2011. s. 138. ISBN 978-80-8078-413-3.

- Nástroje rizikového kapitálu - investície do vlastného kapitálu alebo kapitálové úvery, ktoré sa poskytujú podnikom s vysokým rastovým potenciálom.

Nepriama forma podpory MSP zahŕňa nasledovné kategórie:

- Bankové záruky - záruky poskytované štátom alebo inými inštitúciami, ktoré znižujú riziko pre banky pri poskytovaní úverov MSP.
- Stimuly a úľavy na dani a pokutách - daňové benefity a zníženie poplatkov, ktoré sú poskytované podnikom s cieľom stimulovať ich investície a rast.
- Projektové schémy - programy financované z verejných zdrojov, ktoré sa nepriamo podieľajú na podpore MSP, napríklad prostredníctvom financovania infraštruktúry, vzdelávania a odbornej prípravy alebo podpory exportu.⁴¹

Európska únia a Slovenská republika si uvedomujú dôležitú úlohu malých a stredných podnikov (MSP) v rozvoji ekonomiky a zamestnanosti. Z toho dôvodu bola vytvorená komplexná sieť programov a opatrení na podporu MSP, s cieľom stimulovať ich rast, inovácie a konkurencieschopnosť.⁴²

Najväčšia pomoc zo strany EÚ je prostredníctvom **štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF)**. Ide o spoločné financovanie zo strany EÚ a členských štátov, ktorého cieľom je znížiť hospodárske a sociálne rozdiely medzi regiónmi a podporiť rast a zamestnanosť v celej EÚ.⁴³ Na Slovensku sa EŠIF implementujú prostredníctvom vnútroštátne spolufinancovaných viacročných operačných programov, ktoré definujú priority a ciele financovania pre dané programové obdobie (napr. 2014-2020; 2021-2027). Operačné programy schvaľuje Európska komisia.⁴⁴ Realizácia týchto programov prebieha na úrovni členských štátov a ich regiónov v rámci zdieľanej zodpovednosti. Výber, implementácia a monitoring projektov financovaných z EŠIF je v kompetencii miestnych orgánov. Štrukturálne fondy podporujú projekty formou grantov a finančných nástrojov.

⁴¹ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/07/MSP_v_cislach_2022.pdf

⁴² Tamtiež

⁴³ MINISTERSTVO INVESTICIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SR. *Operačné programy EŠIF* [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://mirri.gov.sk/projekty/projekty-esif/>

⁴⁴ EURÓPSKA KOMISIA. *Kombinovanie financovania z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) a Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI) – často kladené otázky* [elektronický zdroj]. Brusel [2016], online. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/MEMO_16_313

Implementácia týchto projektov prebieha decentralizovane prostredníctvom riadiacich orgánov v jednotlivých členských štátoch.

Existuje viacero typov programov EŠIF, ktoré ponúkajú MSP širokú škálu grantov a nástrojov na podporu rôznych typov projektov. Proces čerpania financií je náročný a zdĺhavý, preto je dôležitá dôkladná príprava. MSP musia identifikovať vhodnú výzvu, pripraviť kvalitnú projektovú dokumentáciu, predložiť žiadosť a v prípade schválenia realizovať projekt v súlade s pravidlami a požiadavkami. Dôležitá je transparentnosť, spolupráca s riadiacim orgánom a dodržiavanie termínov.⁴⁵

Bližší popis programov, ktoré podporovali MSP v rokoch 2021 a 2022 je uvedený v ďalšom texte tejto podkapitoly.

Operačný program Integrovaná infraštruktúra

Operačný program Integrovaná infraštruktúra, skrátene označovaný ako OPII, je dokument určujúci využitie finančných prostriedkov z fondov Európskej únie v období 2014 – 2020. Program sa zameriava na sektor dopravy, zlepšenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám a ich efektívnejšie využívanie a zlepšenie ich kvality, ako aj na podporu vytvorenia priaznivého prostredia pre inovácie a zvýšenie efektívnosti systému výskumu, vývoja a inovácií. Tieto ciele sú považované za kľúčové pre zvyšovanie konkurencieschopnosti, udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti. Hoci OPII bol oficiálne ukončený v roku 2020, čerpanie finančných prostriedkov z programu prebiehalo aj v nasledujúcich dvoch rokoch, v roku 2021 a 2022 (ako môžeme vidieť aj praktickej časti tejto práce). Dôvodom je tzv. dočerpávanie a realizácia schválených projektov. Za implementáciu daného programu sú zodpovedné rôzne ministerstvá Slovenskej republiky.

46

Program rozvoja vidieka SR

Z daného operačného programu sa posilňuje konkurencieschopnosť v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva. Financuje sa prostredníctvom odborných školení, kurzov a poradenských služieb, čo zvyšuje odbornosť jednotlivých

⁴⁵ MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VÝSKUMU, VÝVOJA A MLÁDEŽE SR. *Štrukturálne fondy EÚ* [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/strukturne-fondy-eu/>

⁴⁶ *OP Integrovaná infraštruktúra* [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.opii.gov.sk/strategicke-dokumenty/op-integrovana-infrastruktura>

poľnohospodárov, spracovateľov a prijímateľov pomoci z fondov EÚ. Investície do skladovania, spracovania a uvádzania výrobkov na trh podporujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskych podnikov. Financuje sa aj výstavba, dostavba, prestavba a rekonštrukcia lesných ciest a prístupu k lesnej pôde, ako aj modernizácia a oprava odvodňovacích systémov a kanálov. Financovanie prebieha aj pre mladých podnikateľov a podporu podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a rastlinnej výroby, vrátane podpory malých poľnohospodárskych podnikov. Investície smerujú aj do vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.⁴⁷

Operačný program Rybné hospodárstvo

Z operačného programu sa podporuje trvalo udržateľný a konkurencieschopný rozvoj rybného hospodárstva s dôrazom na efektívne využívanie zdrojov, ochranu životného prostredia a vykonávanie Spoločnej rybárskej politiky Európskej únie v oblasti zberu údajov a kontroly. Finančné prostriedky sa využívajú na modernizáciu existujúcich rybochovných zariadení/rybníkov, nákup potrebných technológií a výrobných objektov, ako aj na budovanie nových rybochovných zariadení/rybníkov.⁴⁸

Operačný program Kvalita životného prostredia

Pomoc sa čerpá zo štrukturálnych fondov EÚ a Kohézneho fondu s cieľom podporiť udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva. Globálnym cieľom operačného programu je posilniť udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečiť ochranu životného prostredia, aktívne sa prispôbiť zmene klímy a podporiť energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo.⁴⁹

⁴⁷ *Program rozvoja vidieka* [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/program-rozvoja-vidieka/?csrt=16860432260241332501>

⁴⁸ *Operačný program Rybné hospodárstvo* [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/66-sk/operacny-program-rybne-hospodarstvo/?csrt=16860432260241332501>

⁴⁹ MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR. *Operačný program kvalita životného prostredia* [elektronický zdroj]. [2023], online. Dostupné na: <https://www.op-kzp.sk/wp-content/uploads/2023/11/OPKZP-vz-15.1.pdf>

INTERREG

INTERREG bol vytvorený ako Iniciatíva Spoločenstva v roku 1990 so zameraním na cezhraničnú spoluprácu. Neskôr bola táto iniciatíva rozšírená o nadnárodnú a medziregionálnu spoluprácu. Európska územná spolupráca sa, okrem cieľa Rast a zamestnanosť, stala jedným zo základných cieľov Kohéznej politiky. INTERREG sa v priebehu času stal kľúčovým nástrojom Európskej únie na podporu spolupráce medzi partnermi z rôznych krajín. Jeho cieľom je spoločne riešiť problémy a hľadať spoločné riešenia v oblastiach ako zdravotníctvo, výskum a vzdelávanie, doprava či udržateľná energia. Programy INTERREG sú financované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja s cieľom podporovať harmonický rozvoj územia Európskej únie na rôznych úrovniach.⁵⁰

SIH antikorona záruka 1

Tento finančný nástroj od Slovak Investment Holding (SIH) kombinuje portfóliovú záruku pre finančné inštitúcie s podmienkou udržania zamestnanosti v malých a stredných podnikoch (MSP) a úrokovou dotáciou. SIH týmto spôsobom zabezpečuje časť úverových rizík od bánk pri poskytovaní nových úverov pre MSP, ktoré boli postihnuté súčasnou situáciou. Vďaka SIH antikorona záruke môžu byť konečné úvery pre MSP bezúročné.⁵¹

SIH antikorona záruka 2

Finančný nástroj sa skladá z garancií poskytovaných slovenským bankám, ktoré Slovak Investment Holding (SIH) preberá prostredníctvom svojich fondov NDF II. a NDF I., až do výšky 90 % z celkového úverového rizika z nových úverov. Zdroje na tento finančný nástroj pochádzajú z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), zo zdrojov štátneho rozpočtu určených na spolufinancovanie EŠIF a zo štátnych finančných aktív.⁵²

⁵⁰ INTERREG MAĎARSKO – SLOVENSKO [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.skhu.eu/program/what-is-interreg>

⁵¹ SLOVAK INVESTMENT HOLDING. SIHAZ [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.sih.sk/stranky/investicie/sihaz>

⁵² Tamtiež

2 Cieľ práce, metódy a metodika skúmania

Cieľom bakalárskej práce je analyzovať rôzne formy financovania dostupné pre malé a stredné podniky a ich hodnotenie z hľadiska dostupnosti a efektívnosti, primárne z pohľadu podpory štátom, EÚ a inými na to vytvorenými inštitúciami. Pri tvorbe bakalárskej práce sme využili klasické metódy používané pri písaní vedeckých prác. Opierali sme sa najmä o metódu pozorovania na zhromažďovanie a spracovávanie údajov získaných z rôznych dôveryhodných a overených zdrojov.

Tento výskum je založený na praktickej analýze podpory MSP, ktorej zdrojom údajov sú dokumenty "Správa o stave malého a stredného podnikania 2021" a "Správa o stave malého a stredného podnikania 2022". Pri vykonávaní analýzy sme sa zameriavali na identifikáciu rôznych mechanizmov a programov finančnej podpory, ich prístupnosti pre MSP a posúdenie ich účinnosti v podpore rozvoja MSP.

V rámci tejto bakalárskej práce sme využili kombináciu kvantitatívnej analýzy a vizuálneho zobrazovania údajov na dosiahnutie stanovených cieľov. Metódy výskumu zahŕňali spracovanie dát z dostupných zdrojov, konkrétne z "Správy o stave malého a stredného podnikania" za roky 2021 a 2022. Tieto údaje sme následne organizačne usporiadali a vyhodnotili. Hlavnou metódou analýzy bolo vytvorenie tabuliek a grafov, ktoré opisovali objemy finančných prostriedkov poskytnutých rôznymi inštitúciami pre MSP v uvedených rokoch. Tieto nástroje nám umožnili vizuálne porovnať rozsah a trend financovania MSP medzi rokmi 2021 a 2022.

Pri vykonávaní analýzy sme sa snažili rozčleniť komplexné fakty na menšie celky a pomocou syntézy logicky spájať jednotlivé časti do súvislého celku. Tento prístup nám umožnil lepšie porozumieť problematike a systematicky vyhodnotiť dostupné informácie. Tiež sme využili abstrakciu na odlíšenie podstatných informácií od nepodstatných, čo nám pomohlo zachovať prehľadnosť a jasnosť v našej analýze.

Ďalším krokom bola interpretácia výsledkov získaných z analýzy, ktorá nám umožnila identifikovať hlavné trendy a vzory v poskytovaní finančnej podpory MSP v sledovanom období. Tieto interpretácie nám poslúžili na zhodnotenie dostupnosti a efektívnosti rôznych foriem finančnej podpory a na vyvodzovanie záverov z hľadiska odporúčaní pre budúce politiky podpory MSP.

Nakoniec sme potom využitím metódy dedukcie vyvodili závery a dosiahli ciele našej práce. Tento systematický prístup k výskumu a analýze nám umožnil efektívne dosiahnuť stanovené ciele.

3 Výsledky práce a diskusia

V prvej časti sme sa zamerali na vysvetlenie pojmov súvisiacich s malými a strednými podnikmi, ich špecifikáciu, funkcie, význam a opísali sme financovanie ako aj podporu MSP jej základné formy. V druhej polovici práce analyzujeme podporu MSP v rokoch 2021 a 2022 na Slovensku prostredníctvom Ministerstiev SR a ďalších vybraných subjektov. Rozanalyzujeme si priamu formu podpory MSP z rôznych inštitúcií prostredníctvom dotácií, nenávratných finančných prostriedkov, grantov, bankových úverov, pôžičiek a rizikového kapitálu. Dáta a informácie čerpáme zo Správy malého a stredného podnikania na Slovensku 2021 a zo Správy malého a stredného podnikania na Slovensku 2022.⁵³ Tieto komplexné dokumenty zostavuje a publikuje Slovak Business Agency a využívajú sa ako údajová základňa pre informovanie inštitúcií Európskej únie, OECD a OSN pri koncipovaní porovnávacích analýz a rôznych štúdií.

Pre účely práce sme sa zamerali na dva po sebe nasledujúce roky, rok 2021 a 2022, ktoré významne ovplyvnili nielen slovenskú, ale aj celosvetovú ekonomiku. Oba roky boli ovplyvnené neočakávanými udalosťami, ktoré mali za následok okamžitú potrebu podpory MSP a preto výstižne ilustrujú reálnu aplikáciu danej problematiky v krajine.

3.1 Vývoj makroekonomického prostredia v roku 2021 a 2022

V roku 2020 zasiahla pandémia COVID-19 svetovú ekonomiku, vrátane slovenskej, plnou silou. Očakávaný rast vystriedal prudký prepád, najmä v druhom štvrťroku 2020, kedy sa slovenské hospodárstvo zmenšilo o takmer 11%. Tento pokles nebol výnimočný, postihol aj mnoho ďalších krajín. Pandémia priniesla neistotu a viedla k prijatiu reštrikčných opatrení, ktoré obmedzili podnikateľské aktivity a znížili dopyt.

Šírenie koronavírusu v roku 2020 prinieslo značnú neistotu a riziko, a to najmä kvôli nepredvídateľnému vývoju pandémie. Táto neistota viedla k zavedeniu protipandemických opatrení, ktoré dočasne obmedzili podnikateľské aktivity a znížili dopyt. Koronakríza tak ekonomicky v tomto roku tvrdo zasiahla aj slovenské MSP. Ich rast sa zastavil a zhoršili sa všetky kľúčové ekonomické ukazovatele. Pandémia taktiež negatívne ovplyvnila inovačnú aktivitu MSP, ktoré museli prehodnotiť alebo pozastaviť svoje plány v tejto oblasti.

⁵³ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Stav malého a stredného podnikania* [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.sbagency.sk/stav-maleho-a-stredneho-podnikania>

Slovenská ekonomika sa v roku 2021 zotavovala z pandémie COVID-19, avšak tento progres bol pomalý. Pandémia a opatrenia s tým spojené síce už nemali taký silný dopad na hospodárstvo Slovenska ako v roku 2020, avšak naďalej negatívne vplývali na ekonomiku vrátane sektora MSP. Oživenie investičnej aktivity v aj v tomto podnikateľskom priestore čelilo novým problémom s dodávateľskými reťazcami (značná časť sektora bola uzavretá z dôsledku pandémie), nedostatkom komodít (vrátane energetických) a ich rastúcich cien, prvoradne najmä vplyvom opatrného otvárania ekonomiky a pomalého uvoľňovania protipandemických opatrení. O to výraznejší bol tento nedostatok vstupov v priemyselnom odvetví, pretože spotreba bola vo vyššej miere orientovaná na tovary.⁵⁴

Rok 2022 priniesol do slovenskej ekonomiky značné turbulencie. Postupné uvoľňovanie protipandemických opatrení, zvyšovanie mobility a hlavne vojna na Ukrajine a s ňou súvisiace vysoké ceny energií výrazne ovplyvnili hospodársky výkon. Zvýšenie inflácie bolo hnané najmä rastom cien energií, čo sa prejavilo aj v raste cien potravín a ďalších vstupov. Dynamický rast cien mal negatívne následky ako na obyvateľstvo, tak aj na ekonomickú aktivitu firiem, vrátane MSP. Napriek tomuto náročnému prostrediu sa ekonomika SR dokázala rozvíjať, avšak rast bol podstatne pomalší ako v roku 2021. Tempo rastu sa spomalilo aj u MSP. Aj keď počet aktívnych MSP stúpol, rast bol pomalší ako v predošlom roku.⁵⁵

Toto všetko viedlo k okamžitej potrebe podpory MSP zo strany štátu a EÚ.

3.2 Dotácie, nenávratné finančné prostriedky a granty

V tejto podkapitole sa venujeme analýze podpory MSP v Slovenskej republike počas sledovaných rokov 2021 a 2022 poskytnutých vybranými subjektami.

⁵⁴ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/11/Sprava-o-stave-MSP-2021.pdf>

⁵⁵ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

3.2.1 Podpora MSP Ministerstvom Hospodárstva SR

Tabuľka 2 MH SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022

Podpora	2021	2022
OP Integrovaná infraštruktúra	6 820 941,00 €	38 967 281,00 €
Schéma štátnej pomoci na podporu medzinárodnej spolupráce v oblasti priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja	116 000,00 €	-
Investičná pomoc na obstaraný DHM a DNM	253 847,00 €	238 602,19 €
Investičná pomoc na úľavu na dani z príjmov	-	2 200 648,00 €
Investičná pomoc na príspevok na vytvorené nové pracovné miesta	-	1 698 447,00 €
Dotácie pre nepravidelnú autobusovú dopravu ⁵⁶	7 995 697,49 €	-
Dotácie MSP pôsobiace v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu ⁵⁷	7 759 637,90 €	-
Dotácia na nájomné ⁵⁸	-	11 398 930,83 €
Dotácia na pokrytie dodatočných nákladov v dôsledku zvýšenia cien plynu a elektriny	-	36 435 321,81 €
CELKOM	22 946 123,39 €	90 939 230,83 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

Podľa tabuľky v roku 2021 dosiahla podpora MSP Ministerstvom hospodárstva SR objem 22 946 123,39 €. Najväčšie podiely na podpore mali Dotácie pre nepravidelnú autobusovú dopravu (7 995 697,49 €) a Dotácie MSP pôsobiace v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu (7 759 637,90 €). Dotácie na nepravidelnú autobusovú dopravu boli poskytované s cieľom podporiť mobilitu, vzhľadom na to, že mnoho ľudí pracovalo z domu alebo dokonca prišlo o zamestnanie ako následok pandémie COVID-19. Tieto dotácie mali pomôcť autobusovým spoločnostiam udržať si svoju prevádzku a zamestnancov, a zároveň umožniť prístup k doprave pre tých, ktorí ju potrebovali na cestovanie do školy alebo za lekárskou starostlivosťou. Pravidelná autobusová doprava je nevyhnutná na udržanie spojenia medzi ľuďmi v rôznych regiónoch a najmä na vidieku.

⁵⁶ Schéma minimálnej pomoci na podporu MSP v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 (DM-11/2020) v znení dodatku č. 2

⁵⁷ Schéma minimálnej pomoci na podporu MSP v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 (DM 11/2020); Schéma štátnej pomoci na podporu podnikov v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 – Dotácia na fixné náklady SA. 59996 (2020/N); Schéma štátnej pomoci na podporu podnikov v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 – Dotácia na fixné náklady v znení dodatku č. 1 SA. 64 688 (2021/N)

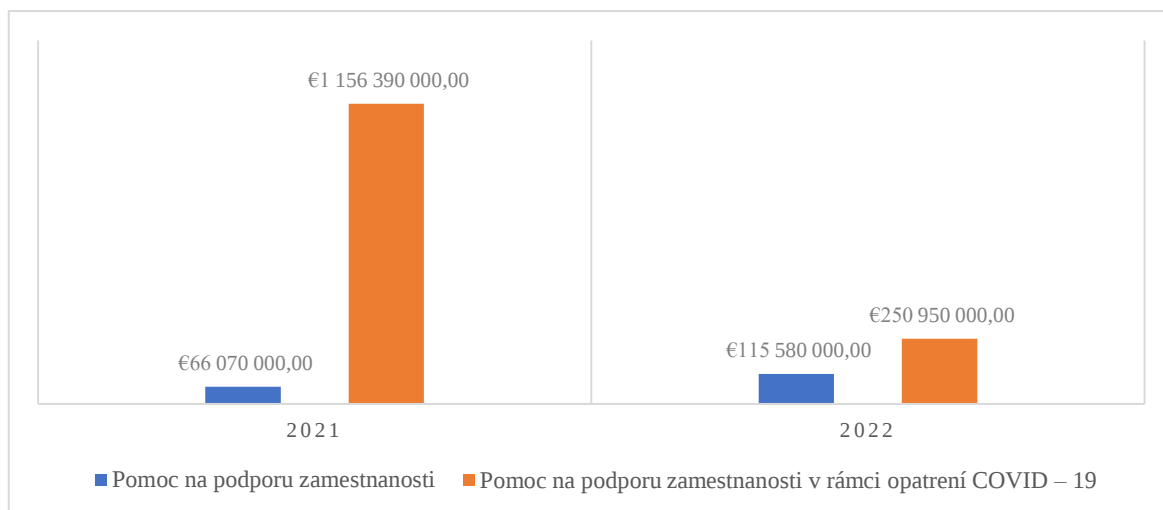
⁵⁸ Schéma minimálnej pomoci na podporu MSP v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 (DM 28/2021); Schéma štátnej pomoci na podporu ekonomiky v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 – dotácia na nájomné v znení dodatku č. 3 SA. 100900 (2021/N)

Dotácie určené pre malé a stredné podniky pôsobiace v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu boli udelené vzhľadom na to, že mnohé udalosti a aktivity museli byť zrušené kvôli pandémie COVID-19, čo viedlo k významným finančným stratám pre MSP v tomto odvetví. Cieľom dotácií bolo kompenzovať tieto straty a udržať tieto podniky v chode. *Operačný program Integrovaná infraštruktúra v rámci Prioritnej osi 9: Podpora výskumu, vývoja a inovácií* financoval projekty výskumu a vývoja v rôznych oblastiach, ako napríklad informačno-komunikačné technológie, biomedicína, nanotechnológie, materiálový výskum a energetika, podporil transfer technológií z univerzít a výskumných inštitúcií do praxe a vzdelávanie a prípravu výskumných pracovníkov, inžinierov a iných odborníkov v oblasti vedy, výskumu a inovácií. V rámci tohto programu v roku 2022 došlo k navýšeniu objemu podpory na 38 967 281,00 € z dôvodu vykonania vnútorných presunov zdrojov. Z celkovej podpory v roku 2022 vo výške 90 939 230,83 € ďalej tvorili veľký podiel Dotácia na pokrytie dodatočných nákladov v dôsledku zvýšenia cien plynu a elektriny (36 435 321,81 €). Dotácie boli poskytnuté z dôvodu dramatického nárastu cien energií na svetových trhoch v roku 2022 a mali za úlohu pomôcť firmám udržať si prevádzku a zamestnanosť v náročnom období.

V oboch rokoch boli taktiež významné dotácie na nájomné. Cieľom bolo poskytnúť dotáciu na nájomné podnikom, ktorých užívanie prevádzok na dohodnutý účel bolo v súvislosti so zamedzením následkov šírenia COVID-19 opatreniami orgánov štátnej správy znemožnené uzavretím prevádzok alebo podstatne obmedzené zákazom prítomnosti verejnosti v prevádzke. Aj keď sa v Správe o stave malého a stredného podnikania v SR v roku 2021 neuvádza konkrétna peňažná hodnota týchto poskytnutých dotácií, je pravdepodobné, že táto dotácia bola výrazne vyššia ako v roku 2022.

3.2.2 Podpora MSP Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Graf 1 MPSV SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

V roku 2021 Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) poskytovalo rôzne formy pomoci malým a stredným podnikom na podporu zamestnanosti z verejných finančných zdrojov. Tieto formy pomoci zahŕňali príspevok na mzdy, ktorý umožňoval podnikom nárokovat' si na finančnú podporu pre novovytvorené pracovné miesta. Príspevok mohol pokrývať až 50 % mzdy novovytvorených pracovných miest po dobu najviac 12 mesiacov.⁵⁹ Okrem toho podniky mali možnosť využiť dotáciu na rekvalifikáciu a vzdelávanie svojich zamestnancov, ktorá kryla náklady spojené s kurzami, školeniami a inými formami vzdelávania.⁶⁰ V tomto roku bola poskytnutá výrazne vyššia suma finančnej pomoci na podporu zamestnanosti v súvislosti s opatreniami proti COVID-19. Táto pomoc bola realizovaná prostredníctvom niekoľkých opatrení, napríklad:

- Príspevok na udržanie pracovných miest na mzdy zamestnancov, ktoré museli malé a stredné podniky udržať v zamestnaní v dôsledku pandémie COVID-19.
- Program na podporu skráteného pracovného času, ktorý pomohol malým a stredným podnikom znížiť mzdové náklady na zamestnancov počas obdobia pandémie.

⁵⁹ ÚSTREDIA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY. *Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní - §51a* [elektronický zdroj]. [2018], online. Dostupné na: https://www.upsvr.gov.sk/zaruky-pre-mladych/prispevok-na-podporu-vytvorenia-pracovneho-miesta-v-prvom-pravidelne-platenom-zamestnani-51a.html?page_id=512907

⁶⁰ *Dotácie na rekvalifikáciu z prostriedkov EÚ* [elektronický zdroj], online. Dostupné na: <https://www.daneauctovnictvo.sk/sk/casopis/dane-a-uctovnictvo-v-praxi/dotacie-na-rekvalifikaciju-z-prostriedkov-eu-m-1791.html>

- Dotácia na dezinfekciu a ochranné pomôcky, ktorá poskytla finančnú pomoc MSP na nákup dezinfekčných prostriedkov a ochranných pomôcok na zabránenie šírenia koronavírusu.⁶¹

V roku 2022 tento mimoriadny typ podpory klesol o viac ako 70%. Tento rok sa následne vyznačoval už len bežnou podporou MSP v rámci daného sektoru.

3.2.3 Podpora MSP Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR

Tabuľka 3 MŠVVaŠ SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022

Podpora	2021	2022
V zmysle zákona o stimuloch	2 540 486,73 €	-
Podpora duálneho vzdelávania	4 641 600,00 €	-
spoločný podnik ECSEL	428 968,70 €	-
Eurostars 2	238 677,39 €	-
OPII - neCOVID	5 517 989,02 €	-
OPII - COVID	1 605 580,07 €	-
Podpora finančnej gramotnosti a podnikateľského prostredia	-	4 480 600,00 €
CELKOM	14 973 301,91 €	4 480 600,00 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

V roku 2021 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky prostredníctvom prioritných osí 9 až 12 Operačného programu Integrovaná infraštruktúra aktívne podporilo širokú škálu iniciatív zameraných na podporu výskumu, vývoja a inovácií. Tieto aktivity sa zameriavali na rôzne oblasti.

V digitalizácii verejnej správy poskytlo podporu vývoju a implementácii elektronických služieb pre občanov a firmy. Okrem toho podporilo aj digitalizáciu procesov vo verejnej správe a zvýšenie dostupnosti dát a informácií pre verejnosť.

V oblasti výskumu a vývoja informačných a komunikačných technológií (IKT) ministerstvo podporilo projekty zahŕňajúce výskum a vývoj v oblastiach ako umelá inteligencia, robotika a kybernetická bezpečnosť.

⁶¹ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. *Druhy pomoci štátu podnikateľom a zamestnávateľom na riešenie následkov ochorenia COVID-19* [elektronický zdroj]. [2020], online. Dostupné na: <https://www.epi.sk/clanok-z-titulky/druhy-pomoci-statu-podnikatelom-a-zamestnavatelom-na-riesenie-nasledkov-ochorenia-covid-19-aktepi.htm>

V oblasti výskumu a vývoja v priemysle podporilo aktivity súvisiace s výskumom a vývojom v priemyselných odvetviach, ako je strojárstvo, automobilový priemysel, chemický priemysel a hutníctvo.

A v oblasti výskumu a vývoja vedy o živote MŠVVaŠ SR poskytlo podporu pre projekty zamerané na výskum a vývoj v medicíne, farmakológii, biotechnológiách a potravinárstve. Táto podpora zahŕňala aj vývoj nových liečebných postupov a liekov, ako aj inovatívne riešenia v oblasti diagnostiky a prevencie chorôb.⁶²

Podpora prostredníctvom tohto programu tvorila najväčší podiel na celkovom objeme 14 973 301,91 € poskytnutej podpory pre MSP ministerstvom v roku 2021. V nasledujúcom roku sa celkový objem podpory znížil na sumu 4 480 600,00 €.

3.2.4 Podpora MSP Ministerstvom pôdohospodárstva SR

Tabuľka 4 MPRV SR: Podpora MSP prostredníctvom Programu rozvoja vidieka v rokoch 2021-2022

Podpora	2021	2022
Poskytnutá štátna pomoc	40 018 761,00 €	90 699 700,00 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

Tabuľka 5 MPRV SR: Podpora MSP prostredníctvom Operačného programu Rybné hospodárstvo v rokoch 2021-2022

Podpora	2021	2022
Poskytnutá pomoc	1 869 635,34 €	494 396,56 €
- z toho zdroj EU	1 404 773,08 €	373 343,91 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov z Výročná správa o vykonávaní OP RH za rok 2021 a 2022

V roku 2022 z tabuľky pozorujeme nárast podpory v rámci Programu rozvoja vidieka na 90 699 700,00 €. Objem finančných prostriedkov vyčlenených ministerstvom na štátnu pomoc v porovnaní s rokom 2021 bol výrazne vyšší. Tento nárast bol primárne dôsledkom opatrení zameraných na kompenzáciu škôd spôsobených extrémnou poveternostnou udalosťou s rozsahom porovnateľným s prírodnou katastrofou, a to suchom v roku 2022. Tento rok bol na Slovensku z hľadiska výskytu sucha výnimočný. Extrémne suché podmienky postihli viac ako polovicu územia Slovenska, čo mala významný vplyv

⁶² MINISTERSTVO DOPRAVY SR. *Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 - 2020 Verzia 16.1* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: https://www.opii.gov.sk/download/d/16-1/OPII_16_1.pdf

na rôzne oblasti. V poľnohospodárstve to zapríčinilo veľmi nízku úrodu na väčšine územia Slovenska, pričom niektoré plodiny boli úplne zničené a škody v poľnohospodárstve sa odhadujú na stovky miliónov eur. Sucho poškodilo lesné ekosystémy a zvýšilo riziko lesných požiarov. V niektorých regiónoch Slovenska hrozil nedostatok pitnej vody.⁶³

3.2.5 Podpora MSP Ministerstvom kultúry SR

Tabuľka 6 MK SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022

Podpora	2021	2022
Integrovaný regionálny operačný program – mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch	8 439 279,00 €	6 772 753,11 €
Kultúra znevýhodnených skupín	136 805,00 €	97 108,00 €
Odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí na oblasť kultúry	23 388 557,00 €	-
Obnovme si svoj dom	224 263,00 €	202 000,00 €
Kultúrne poukazy	-	1 002 860,00 €
CELKOM	32 188 904,00 €	8 074 721,11 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

Najväčší podiel na celkovej podpore MSP z strany Ministerstva kultúry v roku 2021 mal program Odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí na oblasť kultúry. V rámci tohto programu mohli byť MSP podporené z 3 plánov:

- Odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí – COVID-19 pre profesionálky a profesionálov pôsobiacich v kultúre a kreatívnom priemysle
- Odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí – COVID-19 pre neziskové organizácie
- Odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí – COVID-19 pre špecifické obchodné spoločnosti „jednoosobovky“⁶⁴

Tento podiel predstavoval 23 388 577 €. Ako môžeme vidieť v roku 2022 už nebol naďalej implementovaný. Naopak aplikovaný program v oboch sledovaných rokoch bol Integrovaný regionálny OP pre prioritnú os 3 – Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch. Prostredníctvom tohto programu sa uskutočnili modernizačné a rekonštrukčné

⁶³ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

⁶⁴ MINISTERSTVO KULTÚRY SR. *Odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí na oblasť kultúry na rok 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. Dostupné na: <https://www.culture.gov.sk/ministerstvo/dotacie-mk-sr/dotacie-2021/odstranovanie-nasledkov-mimoriadnych-udalosti-na-oblast-kultury-na-rok-2021/>

projekty existujúcich kultúrnych zariadení, zároveň sa však budovali aj nové kultúrne a kreatívne centrá. Investovalo sa do rozvoja malých a stredných podnikov v kultúrnom sektore a podporovali sa iniciatívy zamerané na inovácie a marketing. Zároveň sa venovala pozornosť aj vzdelávaniu a odbornej príprave pracovníkov v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu. Program podporil aj spoluprácu medzi MSP v kultúrnom sektore a podporil medzinárodnú mobilitu.⁶⁵ Za sledované obdobia (rok 2021 a 2022 spolu) podpora z tohto programu predstavovala sumu 15 212 032,11 €.

3.2.6 Podpora MSP Ministerstvom životného prostredia SR

Ministerstvo životného prostredia podporilo v rokoch 2021 a 2022 MSP prostredníctvom operačného programu Kvalita životného prostredia. Podporu vyčlenilo pre MSP, ktoré realizovali projekty zamerané na:

- Zníženie emisií skleníkových plynov a znečistenia ovzdušia
- Budovanie a modernizáciu čistiarní odpadových vôd a ochrany vodných zdrojov
- Separovanie a recykláciu odpadu a predchádzanie vzniku odpadu
- Ochranu chránených území a biodiverzity⁶⁶

Za sledované obdobia (rok 2021 a 2022 spolu) predstavoval objem tejto podpory 8 924 244,10 €.

⁶⁵ MINISTERSTVO DOPRAVY SR. *Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 - 2020 Verzia 16.1* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: https://www.opii.gov.sk/download/d/16-1/OPII_16_1.pdf

⁶⁶ MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR. *Výročná správa o vykonávaní Operačného programu Kvalita životného prostredia za rok 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://www.op-kzp.sk/wp-content/uploads/2022/05/Zhrnutie-pre-obcanov-2022.pdf>

3.2.7 Podpora MSP Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

Tabuľka 7 MIRRI SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022

Podpora	2021	2022
Podpora najmenej rozvinutých okresov	449 700,00 €	11 630 534,00 €
Výzvy SRIN č. 6/2021 na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu inovatívnych projektov v Slovenskej republike	599 113,12 €	-
Granty EHP a Nórska v programoch - Miestny rozvoj a inklúzia, Kultúra, Dobré spravovanie a cezhraničná spolupráca a Domáce a rodovo podmienené násilie	414 837,75 €	-
Podnikanie v oblasti kultúry, kultúrne dedičstvo a kultúrna spolupráca	-	339 483,92 €
INTERREG V-A SK – HU	-	1 690 728,19 €
INTERREG V-A SK – CZ	-	650 700,44 €
Integrovaný regionálny operačný program	-	4 806 750,33 €
CELKOM	1 463 650,87 €	19 118 196,88 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

V rokoch 2021 a 2022 Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR podporovalo malé a stredné podniky pôsobiace v najmenej rozvinutých okresoch Slovenska prostredníctvom programu Podpora najmenej rozvinutých okresov (PNR). Program PNR ponúkal MSP nasledovné formy podpory:

- *Grantové programy* zamerané na podporu investícií do modernizácie a rozvoja MSP, ako aj na podporu inovácií a marketingu.
- V spolupráci s komerčnými bankami ponúkalo MSP zvýhodnené úvery na financovanie investícií do rozvoja svojich aktivít. Úvery boli dostupné s nízkou úrokovou sadzbou a s dlhou dobou splatnosti.
- V spolupráci so štátnou záručnou spoločnosťou EXIMBANK SR ponúkalo MSP *záruky* na úvery od komerčných bánk. Záruky pomohli MSP získať úvery aj vtedy, ak nemali dostatočné ručenie.⁶⁷

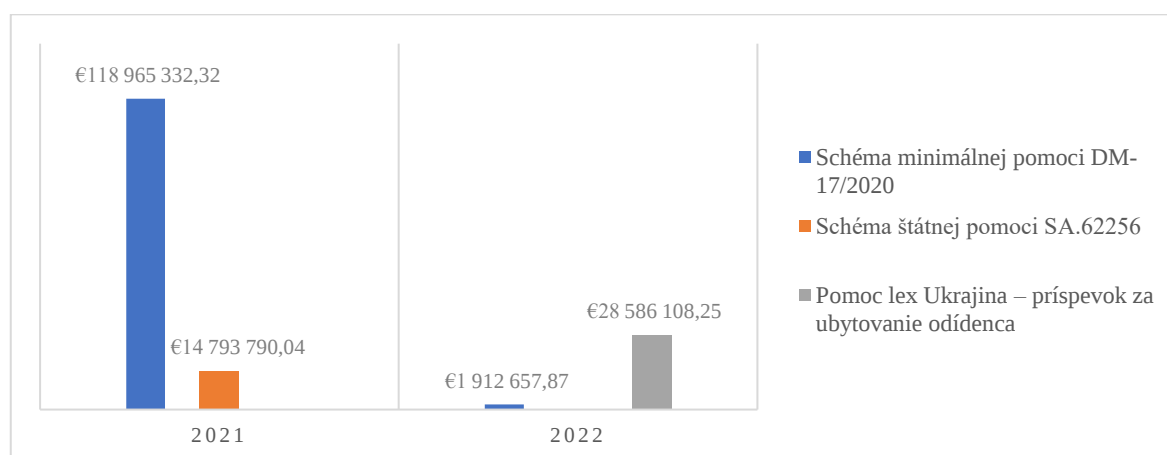
V roku 2022 v rámci podpory týmto programom vidíme značný nárast na výšku 11 630 534,00 €. Tento nárast môže byť spôsobený s tým, že Národná rada Slovenskej

⁶⁷ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

republiky prijala dňa 21. septembra 2021 zákon č. 356/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Účelom prijatia novely je zlepšenie efektívnosti poskytovania finančného príspevku na podporu najmenej rozvinutých okresov prostredníctvom zvýšenej presnosti a transparentnosti. Novela nadobudla účinnosť dňa 1. novembra 2021 a preto sa vplyv implementovaných zmien prejavil až v roku 2022.⁶⁸ V tomto roku si môžeme všimnúť, že podpora plynula aj z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) a to v sume 4 806 750,33 €, čo tvorilo druhý najväčší podiel finančnej podpory v roku 2022. Program IROP sme spomínali už vyššie.

3.2.8 Podpora MSP Ministerstvom dopravy a výstavby SR

Graf 2 MDV SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

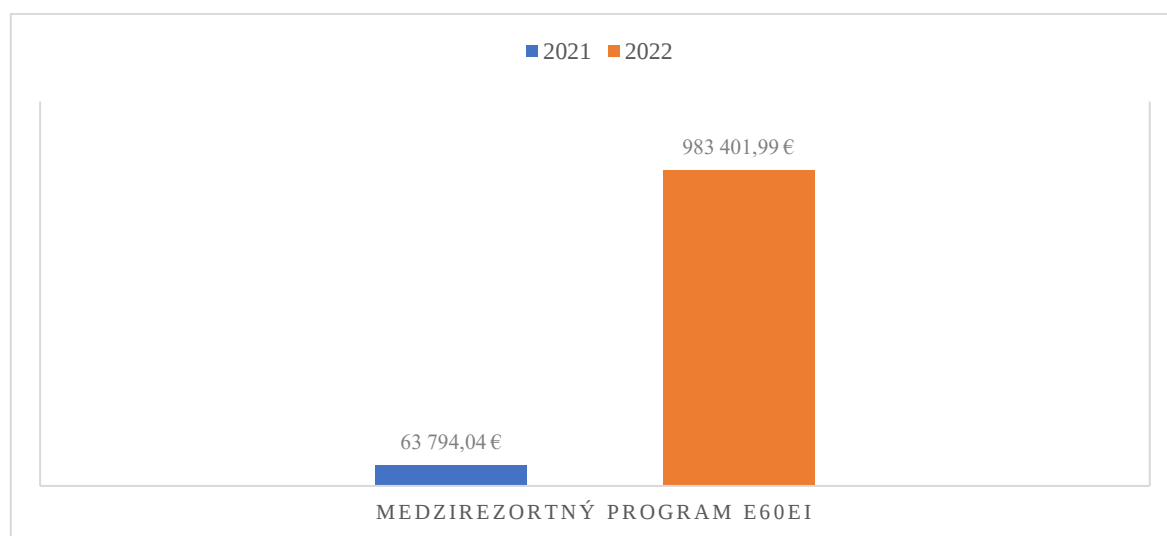
Schéma minimálnej pomoci DM-17/2020, ktorú v roku 2020 zaviedlo Ministerstvo dopravy a výstavby SR (MDV SR), mala za cieľ pomôcť podnikom v cestovnom ruchu postihnutým pandémiou COVID-19. Podpora bola poskytovaná vo forme nenávratného finančného príspevku a oprávnené na podporu boli ubytovacie zariadenia (hotely, penzióny, apartmány a pod.), reštaurácie a kaviarne, cestovné kancelárie a agentúry, prevádzkovatelia lanových dráh a vlekov a poskytovatelia kultúrnych a zábavných aktivít. V roku 2021 bola suma čerpania z tejto schémy 118 965 332,32 €. V roku nasledujúcom si môžeme všimnúť výrazný pokles na sumu 1 912 657,87 €. Tento pokles bol spôsobený ukončením schémy k 31. decembru 2021 a preto v roku 2022 prebiehalo len vyplácanie schválených dotácií z roku 2021.

⁶⁸ Zákon 356/2021 Z. z. – Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Program Pomoc lex Ukrajina - príspevok za ubytovanie odídenca, ktorý v roku 2022 spustilo Ministerstvo dopravy a výstavby SR (MDV SR), mal za cieľ pomôcť fyzickým a právnickým osobám, ktoré poskytli ubytovanie občanom Ukrajiny utekajúcim pred vojnou. Podpora bola poskytovaná vo forme nenávratného finančného príspevku. Oprávnení na podporu boli vlastníci bytov a rodinných domov, prevádzkovatelia ubytovacích zariadení a obce a vyššie územné celky. Táto podpora v roku 2022 predstavovala 28 586 108,25 €. ⁶⁹

3.2.9 Podpora MSP Ministerstvom Obrany SR

Graf 3 MO SR: Podpora MSP v rokoch 2021-2022

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

V roku 2022 vidíme značný nárast v podpore MSP Ministerstvom obrany SR. existuje oficiálne vyhlásenie od MO SR, ktoré by priamo potvrdzovalo súvislosť nárastu podpory MSP s vojnovým konfliktom na Ukrajine. V sledovanom období v podpore MSP nie je implementovaná žiadna mimoriadna pomoc. Z celkovej sumy čerpaných finančných prostriedkov v objeme 983 401,99 € bolo podporených 8 podnikov spadajúcich do kategórie MSP. ⁷⁰

⁶⁹ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

⁷⁰ Tamtiež

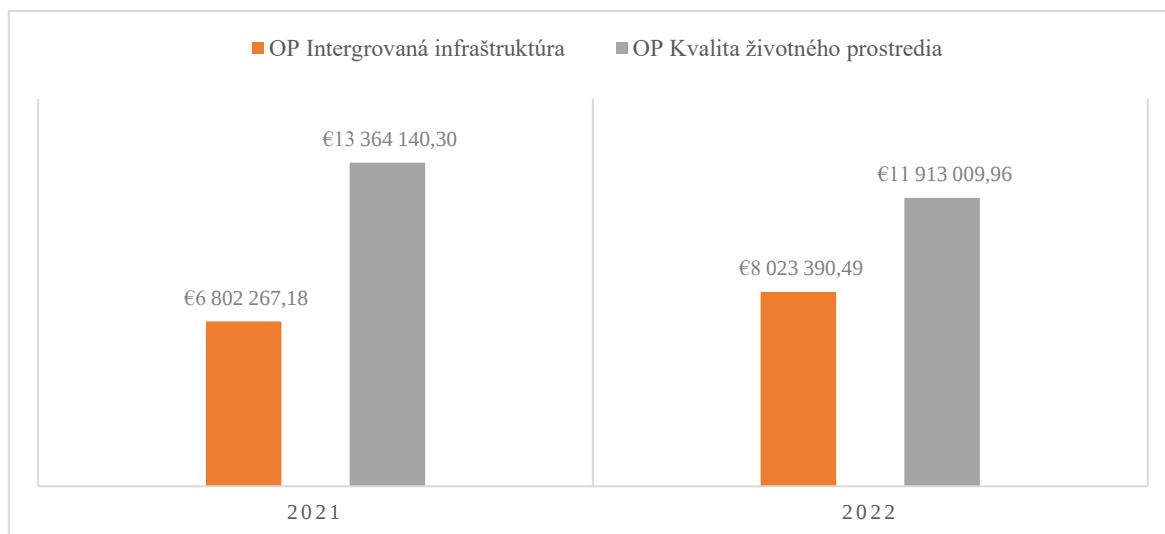
Tabuľka 8 Dotácie MO SR v rámci Medzirezortného programu E60EI v roku 2022

Kategória podniku	Čerpanie	Účel čerpania
Stredný podnik	113 091,00 €	Vývoj energetického kontajnera pre transformáciu elektrických napájacích sústav
Stredný podnik	178 500,00 €	Diaľkové ovládanie zbraňových systémov
Malý podnik	76 509,86 €	Projekt Digital Twin Training Centre
Stredný podnik	45 882,98 €	Projekt Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry - výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku vojenské lesy a majetky
Stredný podnik	219 822,75 €	Znižovanie environmentálnej záťaže – výskum špecializovaného systému samohybnéj techniky s nulovými emisiami a maximálnym dôrazom na ochranu životného prostredia v súlade s environmentálnou stratégiou a cieľmi trvalo udržateľného rozvoja SR
Stredný podnik	162 515,55 €	Projekt Remediacie životného prostredia v zónach kontaminovaných činnosťou ozbrojených síl
Malý podnik	137 381,25 €	Projekt Hybridnej balistickej obrany
Malý podnik	49 698,60 €	Vývoj 120 mm autonómneho automatického mínometu

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP 2022

3.2.10 Podpora MSP Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou

Graf 4 SIEA: Podpora MSP v rokoch 2021-2022

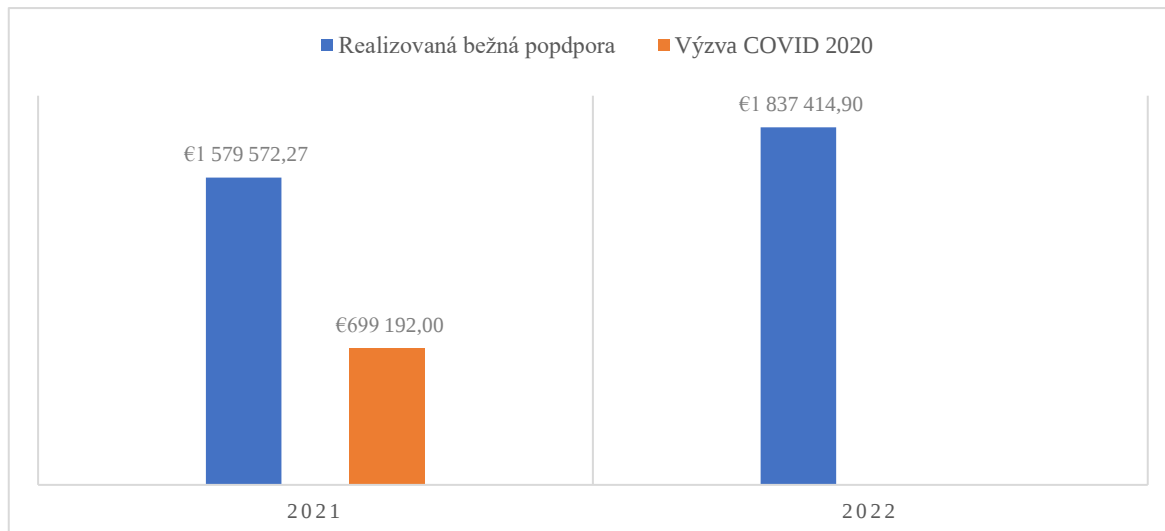
Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) pôsobí ako sprostredkovateľský orgán a implementačná agentúra pre štrukturálne fondy. V sledovanom období implementuje dva operačné programy – OP II a OP Kvalita životného prostredia, ktorých dočerpanie prebieha do konca roka 2023. Tieto dva programy boli spomenuté vyššie. V rámci operačného programu Integrovaná infraštruktúra môžeme v grafe sledovať zvýšenie v roku 2022 o 1 221 123,31 €, zatiaľ čo v operačnom programe Kvalita životného prostredia sledujeme naopak zníženie o 1 451 130,34 €. ⁷¹ SIEA neposkytla v spomínanom období mimoriadnu pomoc.

⁷¹SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

3.2.11 Podpora MSP Agentúrou na podporu výskumu a vývoja

Graf 5 APVV: Podpora MSP v rokoch 2021-2022

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

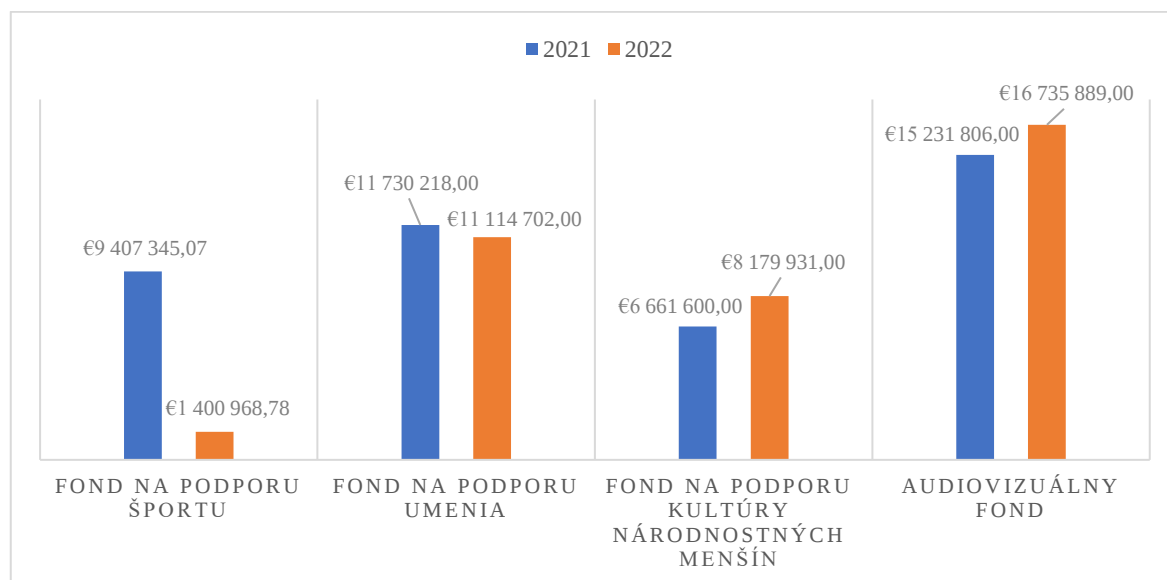
V rokoch 2021 a 2022 Agentúra na podporu výskumu a vývoja poskytovala nenávratné finančné príspevky na realizáciu výskumných a vývojových projektov v súlade so Schémami štátnej pomoci SA.49175, SA.58654 a SA.42450. Tieto programy boli navrhnuté na podporu inovácií vytváraním nových produktov a služieb s vysokou pridanou hodnotou, integráciou nových technológií do existujúcich procesov a produktov a prenosom výsledkov výskumu a vývoja do praktického využitia pre subjekty malých a stredných podnikov bez ohľadu na ich odvetvie.

Program "Podpora výskumu a vývoja s dôrazom na zvládanie pandémie koronavírusu a jej následkov v rokoch 2020-2021", ktorý realizovala APVV v roku 2021, bol zameraný na financovanie projektov výskumu a vývoja týkajúcich sa pandémie COVID-19. Finančná pomoc bola poskytovaná vo forme nenávratných finančných prostriedkov a bola určená pre výskumné inštitúcie, univerzity a firmy so sídlom na Slovensku. Projekty, ktoré mohli byť podporené, zahŕňali vývoj diagnostických metód a testov na COVID-19, vývoj vakcín a liečebných postupov proti COVID-19, vývoj ochranných pomôcok a dezinfekčných prostriedkov, vývoj digitálnych riešení na sledovanie šírenia vírusu a jeho dopadov, a výskum socioekonomických dôsledkov

pandémie COVID-19. Z tohto programu bola v roku 2021 podpora poskytnutá vo výške 699 192,00 €.⁷²

3.2.12 Podpora MSP prostredníctvom fondov

Graf 6 Podpora MSP prostredníctvom fondov v rokoch 2021-2022

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

Fond na podporu športu v sledovanom období podporoval MSP prostredníctvom výzvy č. 2021/001 – *Profesionálne športové kluby*, výzvy č. 2021/003 – *Profesionálne športové kluby* a výzvy č. 2022/001 – *Poskytnutie mimoriadnej podpory pre podniky prevádzkujúce športovú infraštruktúru*. Cieľom týchto výziev je poskytnúť finančnú pomoc profesionálnym športovým klubom na pokrytie strát, ktoré utrpeli počas obdobia obmedzenia hospodárskej činnosti v športovom sektore v dôsledku pandémie COVID-19. Finančný príspevok, ktorý sa poskytuje v rámci týchto programov, predstavuje mimoriadnu podporu v súlade s ustanovením § 20a zákona o Fonde na podporu športu.⁷³ V roku 2022 môžeme vidieť pokles v rámci tohto typu podpory.

⁷² SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/11/Sprava-o-stave-MSP-2021.pdf>

⁷³ Tamtiež

Fond na podporu umenia prostredníctvom svojej hlavnej činnosti podporil za sledované obdobie spolu 2 559 podnikov spadajúcich do kategórie MSP.⁷⁴

Fond na podporu kultúry národnostných menšín podporuje MSP prostredníctvom dotácií financovaných zo štátneho rozpočtu. Ako môžeme v grafe vidieť v roku 2021 objem tohto financovania dosiahol sumu 6 661 600,00 €. V dôsledku pandemickej situácie Fond na podporu kultúry národnostných menšín presunul termín realizácie projektov a využitia finančných prostriedkov všetkým prijímateľom z roku 2020 na 31. marec 2021. Všetky prostriedky, ktoré neboli do tohto termínu použité, boli vrátené fondu. Celková suma vrátených dotácií za projekty, ktoré neboli zrealizované v roku 2020, dosiahla sumu 791 950,00 €. Tieto finančné prostriedky boli pripísané na účet Fondu na podporu kultúry národnostných menšín v roku 2021.⁷⁵ V roku 2022 neboli spomenuté žiadne presuny termínov realizácie projektov.

Audiovizuálny fond v roku 2021 podporil MSP sumou 15 231 806,00 €, v tejto sume je zarátaná aj COVID podpora v objeme 1 822 297,00 €. V roku 2022 dosiahla suma podpory 16 735 889,00 €, z toho 1 287 308,00 € predstavovala COVID podpora, avšak v tomto roku je do tejto sumy započítaná aj podpora na zmiernenie dopadov v súvislosti s vojnovým konfliktom na Ukrajine a s ním prehlbujúcim sa rastom cien.

⁷⁴ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

⁷⁵ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/11/Sprava-o-stave-MSP-2021.pdf>

3.3 Bankové úvery/pôžičky

Tabuľka 9 Podpora MSP prostredníctvom bankových úverov a pôžičiek v rokoch 2021-2022

Banky	2021		2022	
	Bežné produkty	Covid produkty	Bežné produkty	Covid produkty
SZRB	351 686 €	41 182 €	413 089 €	-
SIH	3 763 000 €	-	5 639 000 €	-
SLSP	10 535 000 €	110 383 693 €	148 990 746 €	100 091 411 €
EXIMBANKA SR	88 878 €	-	67 846 €	-
VÚB	171 312 794 €	138 975 628 €	183 739 602 €	164 482 545 €
SBA	1 219 400 €	-	1 524 500 €	-
ČSOB	6 634 393 €	98 106 292 €	11 766 148 €	55 808 516 €
CELKOM	193 905 151 €	347 506 795 €	352 140 931 €	320 382 472 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

Z grafu môžeme vidieť, že do podpory MSP sa zapojilo viacero bánk prostredníctvom svojich produktov.

Slovenská záručná a rozvojová banka v roku 2022 prestala poskytovať svoje produkty zavedené v spojitosti s covid pandémiou. Konkrétne išlo o dva prevádzkové úvery spustené v spolupráci so Slovak Investment Holding.⁷⁶ Prevádzkový úver PODNIKATEĽ 2020 ponúkal úrokovú sadzbu 0 % ročne počas prvých 12 mesiacov⁷⁷ a možnosť odložiť splatnosť istiny a úrokov na 6 mesiacov. Úver SIH ponúkal trhovú úrokovú sadzbu, avšak úver bol krytý zárukou štátu do výšky 80%. Kombináciou týchto úverov podporila SZRB malé a stredné podniky vo výške 41 182 €. ⁷⁸

Slovak Investment Holding – ich hlavnou úlohou je podpora rozvoja kapitálového trhu na Slovensku. SIH investuje do fondov rizikového kapitálu, ktoré investujú do MSP. MSP takto nemajú priamy prístup k financovaniu od SIH, ale môžu využiť financovanie od fondov rizikového kapitálu, do ktorých SIH investuje. SIH tiež ponúka záruky pre úvery poskytované MSP komerčnými bankami. Objem tejto podpory za sledované obdobie bol vo výške 9 402 000 €.

⁷⁶ Oba úverové programy boli ukončené k 31. decembru 2021

⁷⁷ Po uplynutí 12 mesiacov sa zmenila úroková sadzba na trhovú úrokovú sadzbu

⁷⁸ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/11/Sprava-o-stave-MSP-2021.pdf>

Slovenská sporiteľňa v rokoch 2021 a 2022 poskytovala podporu prostredníctvom Úverov na podporu začínajúcich podnikateľov, v týchto rokoch poskytovala úvery aj zo zdrojov Európskej investičnej banky EIB (z programu EIB Loan for SMEs, MidCaps and Other Priorities).

SLSP v spolupráci so SIH a NDF II. poskytuje pre MSP od roku 2019 výhodné úvery na financovanie investičných projektov a prevádzkových potrieb MSP v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, ktoré v roku 2021 tvorili 2 100 000,00 € z celkového objemu podpory. NDF II. poskytuje bankám záruku vo výške 80% poskytnutých úverov a do výšky 25% portfólia úverov. Výhodou úveru zabezpečeného portfóliovou zárukou NDF II. v oblasti výskumu, vývoja a inovácií sú nižšie požiadavky na zabezpečenie a úroková sadzba, ktorá je tiež nižšia v porovnaní s bežným úverom.

Od konca roku 2017 až do roku 2020 SLSP spolu s Európskym investičným fondom (EIF) ponúkala mikropodnikateľom a novým podnikateľom možnosť získať investičné a prevádzkové úvery za výhodnejších podmienok v porovnaní s bežným financovaním. Tieto úvery boli zabezpečené portfóliovou zárukou EaSI - Microfinance. V decembri 2021 SLSP s EIF opäťovne podpísala Záručnú dohodu na poskytovanie ďalších úverov v rámci programu EaSI pre mikropodnikateľov a hneď v roku 2022 objem podpory v rámci tohto programu bol 2 025 315,00 €. ⁷⁹

V rámci podpory malých a stredných podnikov počas pandémie Slovenská sporiteľňa v spolupráci so SIH a Fondom pre rozvoj Slovenskej republiky II. (NDF II.) poskytuje od roku 2020 výhodné úvery na financovanie investičných projektov a prevádzkových potrieb MSP. Tieto úvery sú určené na zmierňovanie bezprostredných dôsledkov krízy na fungovanie podnikov v dôsledku obmedzenia ich činnosti a poklesu ich príjmov spôsobených pandemiou ochorenia COVID-19. V roku 2021 to bola podpora vo výške 52 357 503,00 € a v roku 2022 vo výške 45 278 140,00 €. V rámci tej istej spolupráce ponúkala od roku 2020 do polovice roka 2021 výhodné úvery v rámci tzv. Veľkej záručnej schémy SIH antikورونا záruka (SIH antikورونا 2b so zdrojovým krytím zo štátneho rozpočtu SR) a NDF II. (SIH antikورونا záruka 2a so zdrojovým krytím z EŠIF). V roku 2021 to predstavovalo sumu 42 536 190,00 €. Poskytovanie úverov SIH

⁷⁹ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/11/Sprava-o-stave-MSP-2021.pdf>

antikorona 2a bolo ukončené 30.10.2020. Poskytovanie úverov SIH antikorona záruka 2b bolo ukončené k 31.6.2021. V júni 2021 uzatvorila SLSP Dohodu o záruke s Európskym investičným fondom (EIF) na realizáciu záručného nástroja z Pan-Európskeho záručného fondu (EGF) v reakcii na COVID-19. V roku 2021 vďaka tejto dohode boli poskytnuté úvery v celkovej hodnote 15 490 000,00 € a v roku 2022 v hodnote 54 813 271,00 €. Poskytovanie tohto produktu bolo v SLSP ukončené 31. 12. 2022.

V rokoch 2021 a 2022 *Exportno-importná banka Slovenskej republiky* neimplementovala mimoriadnu podporu segmentu MSP. Táto podpora bola prednostne určená pre veľké podniky. Malé a stredné podniky využívali najmä bežné produkty banky - úvery, na nákup a modernizáciu technológie a príslušnej infraštruktúry. Často sa obracali na úvery na financovanie investícií v zahraničí a na podporu vývozu so splatnosťou do dvoch rokov, aby mohli uzavrieť konkrétne vývozné kontrakty aj keď mali nižší finančný rating. Pre mnohé MSP bola jedinou možnosťou financovania pracovného kapitálu v súvislosti s vývoznými kontraktmi použitie predexportného financovania alebo priameho úveru na pohľadávky z vývozu, čo im umožnilo vstúpiť na zahraničné trhy a uzatvoriť vývozné dohody.⁸⁰

Zo strany *VÚB banky* sú úvery poskytované prostredníctvom štrukturálnych fondov z OP II, KŽP, IROP a PRV. Banka má uzatvorenú Zmluvu o spolupráci a spoločnom postupe medzi bankou a orgánmi zastupujúcimi SR. Na financovanie projektov súvisiacich s čerpaním EÚ fondov VÚB poskytuje:

Preklenovací úver na preklopenie časového nesúladu medzi potrebou úhrady oprávnených výdavkov žiadateľa, t.j. klienta a refundáciou týchto výdavkov do výšky schváleného nenávratného finančného príspevku.

Investičný úver (spolufinancovanie) na financovanie nad rámec vlastných zdrojov klienta a NFP do 100 % výšky projektových nákladov. Banka poskytuje aj na dofinancovanie projektu nad rámec oprávnených nákladov, pokiaľ si to komplexnosť projektu vyžaduje.

⁸⁰ SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/11/Sprava-o-stave-MSP-2021.pdf>

Banka ponúka aj úvery špeciálne pre poľnohospodárov. Tieto zahŕňajú Flexi úver, ktorý je určený pre podnikateľov na pokrytie nákladov spojených s prevádzkovaním poľnohospodárskej činnosti v období medzi potrebou financovania a vyplatením podpory alebo dotácií z Poľnohospodárskej platobnej agentúry, ktoré sú financované zo štátneho rozpočtu SR a refundované z rozpočtu EÚ. Banka tiež poskytuje PROFIÚVER vo forme účelového kontokorentného úveru určeného na krytie krátkodobých prevádzkových nákladov klienta. VÚB banka sa aktívne zapojila v roku 2021 a 2022 do využívania finančného nástroja *Antikorona záruka* (spomínané vyššie). Výšku čerpania v jednotlivých rokoch môžeme vidieť v tabuľke v časti „covid produkty”.⁸¹

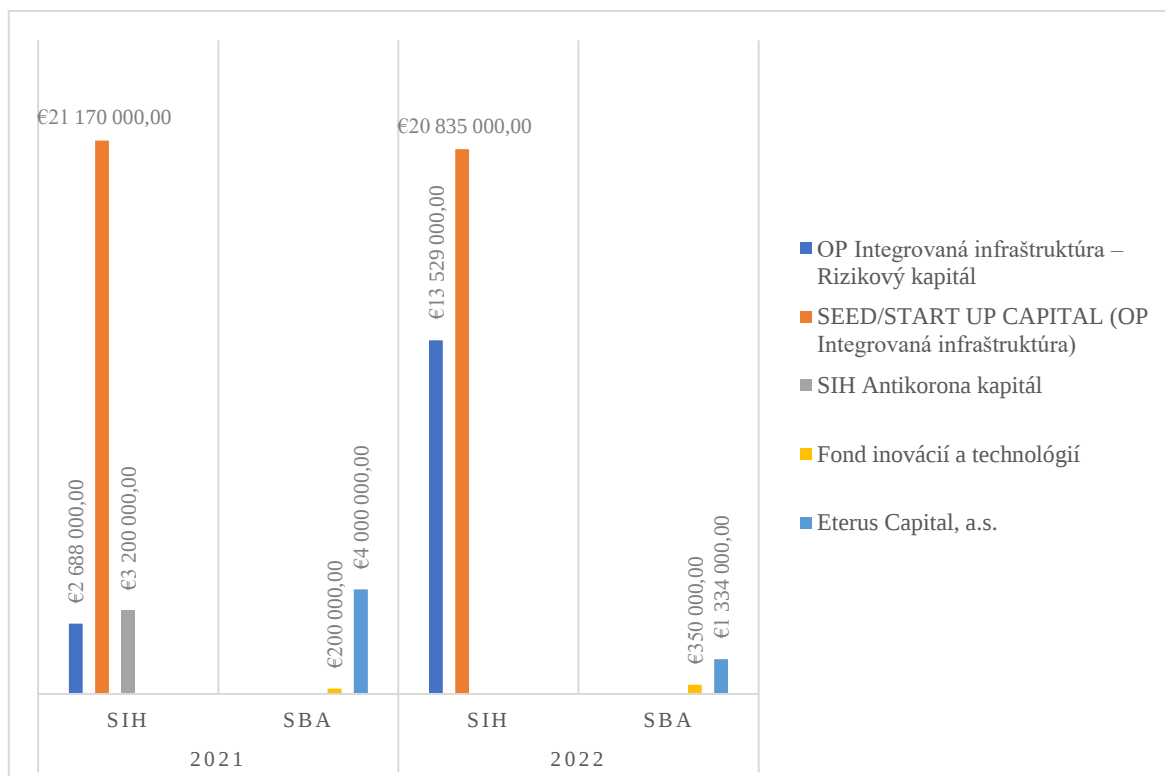
Slovak Business Agency realizuje v sledovaných rokoch *Mikropôžičkový program*, ktorý je určený malým podnikateľom zamestnávajúcim do 50 zamestnancov. V tabuľke môžeme vidieť v roku 2022 mierny nárast. V snahe eliminácie dopadov pandémie COVID-19 na podnikateľov a so zámerom stabilizácie realizovali v rámci mikropôžičkového programu odklady splátok a úpravy splátkového kalendára.

ČSOB v roku 2021 naďalej pokračovala v predaji úverov programu COSME, avšak hlavný zreteľ bol dávaný na predaj úverov s upravenými parametrami pod COSME COVID – ukončenie predaja 30.6.2022. Z tohto dôvodu vidíme pokles covid podpory v roku 2022 týkajúca sa pomoci prostredníctvom úverov zabezpečených zárukou v rámci finančného nástroja SIH antikorona 2A, 2B a SIHAZ1. ČSOB poskytla v rokoch 2021 a 2022 aj špeciálny produkt Agroúver prostredníctvom Programu rozvoja vidieka v rámci ktorého bolo podporených 23 MSP v celkovej výške 2 926 836 € (rok 2021) a 74 MSP v celkovej výške 9 836 605 € bolo podporených v roku 2022.

⁸¹ Tamtiež

3.4 Rizikový kapitál

Graf 7 Podpora MSP prostredníctvom rizikového kapitálu v rokoch 2021-2022

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Správa o stave MSP na Slovensku 2021 a 2022

V roku 2021 môžeme na grafe pozorovať pretrvávajúcu podporu MSP v súvislosti s pandemiou COVID-19 prostredníctvom *Slovak Investment Holding* Antikورونا kapitál. V tomto roku bolo čerpanie v objeme 3 200 000 €. Podpora prostredníctvom tohto nástroja bola ukončená k 31.12.2021. *Slovak Investment Holding* poskytovala podporu prostredníctvom operačného programu Integrovaná infraštruktúra. V roku 2022 môžeme pozorovať nárast v rámci tohto programu.

Slovak Business Agency realizuje podporu rastovo orientovaných podnikateľských projektov formou poskytovania rizikového kapitálu prostredníctvom špecializovanej dcérskej spoločnosti Národný holdingový fond, s. r. o.. V sledovanom období bola podpora MSP prostredníctvom spravovaných fondov: *Fond inovácií a technológií* a *Eterus Capital, a. s.* V oboch sledovaných rokoch mal vyšší podiel na podpore *Eterus Capital, a. s.* ako môžeme vidieť na grafe.

3.5 Diskusia

Ako sme si v práci vysvetlili, MSP tvoria neoddeliteľnú a nevyhnutnú súčasť každého štátu a fungujúcej spoločnosti. Tvoria až neuveriteľných 99,9% zo všetkých podnikateľských subjektov na Slovensku, prispievajú k viac ako polovici tvorby pridanej hodnoty a okrem iného majú neoceniteľnú spoločenskú, vzdelanostnú a zamestnaneckú funkciu. Ich dynamický rozvoj predstavuje jeden z kľúčových predpokladov pre zabezpečenie zdravého ekonomického vývoja Slovenského hospodárstva.

V porovnaní s veľkými podnikmi majú však práve MSP subjekty zvýšené riziko neúspechu, Odhaduje sa, že až 50% MSP celosvetovo neprežije piaty rok svojej existencie. Mnohokrát je to spôsobené práve nedostatkom zdrojov, ktoré by podnik potreboval, aby vedel úspešne zareagovať, či už na interné alebo externé hrozby, ktorým neustále čelí.

Avšak získať vlastné alebo cudzie zdroje, hlavne v obdobiach neistoty, keď ich získanie je potrebné v krátkodobom horizonte, nie je vždy jednoduché alebo až dokonca možné. Preto má každý štát alebo zoskupenie štátov vytvorenú vlastnú stratégiu ako tieto subjekty podporovať. Dostupný a flexibilný prístup k rôznym formám podpory je dôležitý prvok rastu a udržateľnosti MSP. Získať vhodný typ podpory však môže pre mnohé MSP predstavovať vážny problém.

V práci sme sa venovali analýze podpory MSP v dvoch, pre Slovensko ale aj pre EÚ, veľmi náročných a neistých rokoch. Rok 2021, síce už rok, kedy pandémie COVID-9 doznievala, naďalej spôsoboval značné problémy a ťažkosti pre slovenské podniky. Ten bol následne nahradený rokom 2022, kedy vypukla vojna hneď za hranicami našej krajiny u našich susedov na Ukrajine. Tieto ako aj ďalšie udalosti spôsobili mnohým slovenským MSP ťažkosti, ktoré by bez finančnej podpory štátu a EÚ (napríklad dotácia na nájomne, elektrickú energiu atď.) neprežili.

Takto získaná podpora pomohla preklenúť krátkodobé problémy v podnikaní. Inokedy však môže posilniť postavenie firmy na trhu, taktiež podnecuje expanziu, pomáha získať potrebné informácie, vstúpiť na nové trhy so svojimi výrobkami a službami, podporuje inovačný potenciál firmy, stabilizuje produkciu, udržuje zamestnancov a získava nových.

Mohli sme vidieť, že Slovensko počas týchto dvoch rokov, i za veľkej finančnej pomoci EÚ, vyčlenilo nemalé prostriedky na podporu MSP v mnohých oblastiach. Na

jednej strane je naozaj evidentné, že si náš štát ako aj EÚ uvedomujú dôležitú rolu MSP v hospodárstve, na druhej strane si kladieme naďalej otázku, či bola podpora dostatočná respektíve dostatočne rýchla. Aj z vlastnej skúsenosti vieme, že sa nemalému počtu podnikov (napríklad mnohé menšie reštauračné zariadenia alebo podniky ponúkajúce ubytovanie) ťažké obdobie pandémie COVID-19 nepodarilo prežiť.

V tejto práci sme sa primárne venovali analýze typov finančnej podpory, ktoré MSP mohli získať v sledovaných rokoch a tak snád' pomohli predostrieť rôznorodosť a škálu finančnej podpory, ktorá v danom sektore existuje. Je však dôležitou úlohou samotného štátu taktiež pochopiť, prečo sa niektoré subjekty k včasnej podpore nedostali. Náš štát by mal porozumieť, čo môžu byť bariéry pre čerpanie podporných programov. Bol to nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov v daných rokoch? Boli tam prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre vysokú administratívnu náročnosť? Alebo nastavili sa príliš náročné podmienky? Alebo to boli dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov? Čo mohlo byť dôvodom nesplnenia výkonnostných podmienok?

Je to práve štát, ktorý by mal zabezpečiť, že sa MSP bude v rámci Slovenského hospodárstva dariť, aby aj tieto spoločnosti dokázali reagovať na neustále sa meniace trhové podmienky a prežiť aj v dobách COVID-19 alebo vplyvov vojny. Neustála snaha pochopiť dané prostredie prostredníctvom či už štúdií, analýz, skúmaní môže pomôcť prispôbiť stratégiu podpory MSP a viesť k dlhodobu zdravej a úspešnej ekonomike Slovenska.

Záver

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo preskúmať rôzne formy podpory, ktoré sú dostupné pre malé a stredné podniky a zhodnotiť ich efektívnosť a prístupnosť, primárne z pohľadu podpory štátom, EÚ a inými na to vytvorenými inštitúciami ako aj určitými bankami.

V úvodnej časti našej práce sme sa venovali teoretickým východiskám, ktoré boli nevyhnutné pre porozumenie problematiky financovania malých a stredných podnikov. Vysvetlili sme si základné pojmy, ako je podnik a podnikanie, pričom sme zdôraznili ich dôležitosť pre ekonomiku a spoločnosť ako celok. Ďalej sme pokračovali vymedzením MSP, pričom sme analyzovali ich charakteristiky a význam v rámci podnikateľského prostredia. V neposlednom rade sme popísali rôzne formy financovania a podpory, ktoré sú MSP poskytované.

V druhej časti našej práce sme detailne popísali ciele, metodiku a použité metódy výskumu. Bakalárska práca sa zamerala na analýzu priamej finančnej podpory malých a stredných podnikov (MSP) na Slovensku v rokoch 2021 a 2022. Cieľom práce bolo zistiť, aké typy priamej finančnej podpory boli MSP na Slovensku v tomto období dostupné, aké boli ich zdroje a aké boli ich charakteristiky. Na dosiahnutie tohto cieľa práca využila metódu analýzy sekundárnych dát. Informácie boli zhromaždené z rôznych zdrojov, ako sú webové stránky vládnych agentúr, štatistické úrady a akademické publikácie.

V hlavnej časti našej práce sme analyzovali spomínanú finančnú podporu poskytovanú malým a stredným podnikom v rokoch 2021 a 2022. Zistenia práce ukázali, že MSP na Slovensku mali v rokoch 2021-2022 k dispozícii širokú škálu typov priamej finančnej podpory. Medzi najbežnejšie typy podpory patrili úvery, dotácie a záruky. Zdroje podpory zahŕňali vládne agentúry, banky a neziskové organizácie. Charakteristiky priamej finančnej podpory sa líšili v závislosti od typu podpory, zdroja a cieľovej skupiny MSP.

Na základe zistení práce možno vyvodiť niekoľko odporúčaní. Po prvé, vláda a ďalší aktéri by mali pokračovať v poskytovaní širokej škály typov priamej finančnej podpory MSP. Po druhé, podpora by mala byť cieľená na potreby rôznych podskupín MSP s ohľadom na faktory ako odvetvie, fáza vývoja a geografická poloha. Po tretie, podpora by mala byť efektívne navrhnutá a implementovaná. Po štvrté, odporúča sa uskutočniť komplexný výskum vplyvu podpory na rast a výkonnosť MSP. Takéto štúdie by pomohli

identifikovať najefektívnejšie modely a stratégie podpory ako aj pochopiť čo môžu predstavovať rôzne bariéry na samotné čerpanie.

Hoci práca neanalyzovala vplyv podpory na rast a výkonnosť MSP, prináša cenný prehľad o priamej finančnej podpore MSP na Slovensku v rokoch 2021 a 2022. Zistenia a odporúčania práce by mohli byť užitočné pre vládnych úradníkov, tvorcov politík, praktikov a výskumníkov, ktorí sa zaoberajú podporou MSP a ako aj samotné MSP.

Zoznam literatúry

Knižné zdroje

WÖHE, G. – KISLINGEROVÁ, E. *Úvod do podnikového hospodárství. 2. přepracované a doplněné vydání.* Praha: C. H. Beck, 2007. 928 s. ISBN 978-80-7179-897-2.

GOZORA, V. *Podnikový manažment. 2. vydanie.* Partizánske : Garmond a.s., 2000. 193 s. ISBN 80-7137-690-6.

TÓTH, M. et al. *Finančný manažment a podnikateľské riziko v poľnohospodárstve Slovenskej republiky* 1. vyd. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2019 s. 187 ISBN 978-80-552-2075-8.

SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, M. *Ako financovať malé a stredné podniky.* Bratislava: Wolters Kluwer (Iura Edition), 2011. s. 228. ISBN 978-80-8078-413-3.

VLACHYNSKÝ, K. et al. *Podnikové financie.* Bratislava: Súvaha, 1997. s. 524. ISBN 80-88727-15-4.

Elektronické zdroje

Príloha č. 2 k Schéme štátnej pomoci č. SEOPMZ – 151/2010-OdV [elektronický zdroj], online [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.mosr.sk/data/files/1756.pdf>

ÚRAD PRE VYDÁVANIE PUBLIKÁCIE EURÓPSKEJ ÚNIE. *Príručka pre používateľov k definícii MSP* [elektronický zdroj]. Luxemburg [2015], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: https://energodotacie.mhsr.sk/files/Prirucka_k_definicii_velkosti_podniku.pdf

SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Analýza veľkostných kritérií v právnych rámcoch SR týkajúcich sa podnikateľov, pri ktorých podnikateľovi vznikajú konkrétne povinnosti* [elektronický zdroj]. Bratislava [2018], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: https://www.sbagency.sk/sites/default/files/10_analyza_velkostnych_kriterii_v_pravnych_ramcoch_sr_tykajucich_sa_podnikatelov_pri_ktorom_podnikatelovi_vznikaju_konkretne_povinnosti.pdf

SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/07/MSP_v_cislach_2022.pdf

Financovanie malých a stredných podnikov [elektronický zdroj]. [2020], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.euroekonom.sk/financovanie-malych-a-strednych-podnikov/>

MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SR [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.mhsr.sk/ministerstvo/informacie-o-mhsr?csrt=12777698291042232240>

SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ INVESTÍCIÍ A OBCHODU [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.sario.sk/sk/o-nas>

SLOVENSKÁ INOVAČNÁ A ENERGETICKÁ AGENTÚRA [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.siea.sk/o-siea/>

AGENTÚRA NA POPORU REGIONÁLNEHO ROZVOJA KOŠICE, N. O. [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.arr.sk/>

SLOVENSKÁ ŽIVNOSTENSKÁ KOMORA [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <http://www.szk.sk/vzdelavanie-a-odborna-sposobilost/skusky-na-overenie-odbornej-sposobilosti/>

SLOVENSKÁ OBCHODNÁ A PRIEMYSELNÁ AGENTÚRA [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.sopk.sk/urad/prihovor/>

Podpora verejnej správy pre MSP je príliš komplikovaná a neprehľadná [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/2020/04/03/podpora-verejnej-spravy-pre-msp-je-prilis-komplikovana-a-neprehladna/>

SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/11/Sprava-o-stave-MSP-2021.pdf>

SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Zoznam legislatívnych predpisov s dopadom na malé a stredné podniky* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. [cit. 2024-05-02]

Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/10/Zoznam-legislat%C3%ADvnych-predpisov-s-dopadom-na-MSP-3Q-2022.pdf>

MINISTERSTVO INVESTICIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SR. *Operačné programy EŠIF* [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://mirri.gov.sk/projekty/projekty-esif/>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VÝSKUMU, VÝVOJA A MLÁDEŽE SR. *Štrukturálne fondy EÚ* [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.minedu.sk/strukturnalne-fondy-eu/>

EURÓPSKA KOMISIA. *Kombinovanie financovania z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) a Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI) – často kladené otázky* [elektronický zdroj]. Brusel [2016], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/MEMO_16_313

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.opii.gov.sk/strategicke-dokumenty/op-integrovana-infrastruktura>

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/program-rozvoja-vidieka/?csrc=16860432260241332501>

OPERAČNÝ PROGRAM RYBNÉ HOSPODÁRSTVO [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/66-sk/operacny-program-rybne-hospodarstvo/?csrc=16860432260241332501>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR. *Operačný program kvalita životného prostredia* [elektronický zdroj]. [2023], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.op-kzp.sk/wp-content/uploads/2023/11/OPKZP-vz-15.1.pdf>

INTERREG MAĎARSKO – SLOVENSKO [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.skhu.eu/program/what-is-interreg>

SLOVAK INVESTMENT HOLDING [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.sih.sk/stranky/investicie/sihaz>

SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Stav malého a stredného podnikania* [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.sbagency.sk/stav-maleho-a-stredneho-podnikania>

SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Správa o stave malého a stredného podnikania v SR 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/11/Sprava-o-stave-maleho-a-stredneho-podnikania-na-Slovensku-2022.pdf>

ÚSTREDIA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY. *Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní - §51a* [elektronický zdroj]. [2018], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: https://www.upsvr.gov.sk/zaruky-pre-mladych/prispevok-na-podporu-vytvorenia-pracovneho-miesta-v-prvom-pravidelne-platenom-zamestnani-51a.html?page_id=512907

Dotácie na rekvalifikáciu z prostriedkov EÚ [elektronický zdroj], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.daneauctovnictvo.sk/sk/casopis/dane-a-uctovnictvo-v-praxi/dotacie-na-rekvalifikaciju-z-prostriedkov-eu.m-1791.html>

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. *Druhy pomoci štátu podnikateľom a zamestnávateľom na riešenie následkov ochorenia COVID-19* [elektronický zdroj]. [2020], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.epi.sk/clanok-z-titulky/druhy-pomoci-statu-podnikatelom-a-zamestnavatelom-na-riesenie-nasledkov-ochorenia-covid-19-aktepi.htm>

MINISTERSTVO DOPRAVY SR. *Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 - 2020 Verzia 16.1* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: https://www.opii.gov.sk/download/d/16-1/OPII_16_1.pdf

MINISTERSTVO KULTÚRY SR. *Odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí na oblasť kultúry na rok 2021* [elektronický zdroj]. Bratislava [2022], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.culture.gov.sk/ministerstvo/dotacie-mk-sr/dotacie-2021/odstranovanie-nasledkov-mimoriadnych-udalosti-na-oblast-kultury-na-rok-2021/>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR. *Výročná správa o vykonávaní Operačného programu Kvalita životného prostredia za rok 2022* [elektronický zdroj]. Bratislava [2023], online. [cit. 2024-05-02] Dostupné na: <https://www.op-kzp.sk/wp-content/uploads/2022/05/Zhrnutie-pre-obcanov-2022.pdf>

Zákony

Zákon č. 290/2016 Z. z. - Zákon o podpore malého a stredného podnikania

Živnostenský zákon č. 455/1991 Zb. - Zákon o živnostenskom podnikaní

Zákon č. 513/1991 Zb. - Obchodný zákonník

Zákon č. 431/2002 Z. z. - Zákon o účtovníctve

Zákon č. 111/2022 Z. z. - Zákon o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 187/2021 Z. z. - Zákon o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 7/2005 Z. z. - Zákon o konkurze a reštrukturalizácii

Zákon č. 193/2001 Z. z. - Zákon o podpore na zriadenie priemyselných parkov

Zákon 356/2021 Z. z. – Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov